

CAMPUS ULTUNA

”Här skapas nya mötesplatser i kreativa miljöer”

SLU:s rektor Lisa Sennerby Forse och Akademiska Hus regiondirektör Hans Antonsson är stolta över det nya Campus Ultuna som börjar ta form. **Sidan 2.**

Foto: Julio Gonzalez, SLU

Foto: Michael Kwick, SLU

Nya SLU växer fram!

På Campus Ultuna byggs för morgondagens SLU! Här kommer även fortsättningsvis att erbjudas såväl utbildning som forskning av världsklass – men i nya lokaler!

Till nästa sommar står BioCentrum och Mark-Vatten-Miljöcentrum klara för inflyttning. Det blir energieffektiva, miljövänliga och vackra

lokaler som ger utrymme för samarbete över institutionsgränser.

Inom kort påbörjas också Veterinär- och husdjurscentrum, som samlar all utbildning och forskning inom veterinärmedicin och husdjursvetenskap. Dessutom byggs här ett av världens modernaste och mest avancerade universitetsdjursjukhus.

Ultunas undre värld ger värme och kyla

Universitetsområdet kommer att värmas respektive kylas med den allra senaste tekniken. Den kyla som används i Ultuna bidrar till att miljöriktig el kan produceras i Boländerna. Det finns också planer på att använda åsen intill för att lagra kyla.

Sidan 8

700-årig häst hittad i Ultunas lera

- Den lilla berlocken av silver, föreställande en häst, kunde inte hamnat mer rätt. Efter 700 års förvaring i Ultunas lager av lera grävdes den upp mitt i centrala campus.
- Bara ett stenkast från den byggnad som ska uppföras för forskning och utbildning om djur.

Sidan 19

Arkeolog Helena Hulth visar upp dyrgripen som antas höra till Vendeltiden.

Foto: Viktor Wrangle

Julia Åberg studerar till landskapsarkitekt vid SLU.

Foto: Julio Gonzalez, SLU

En förhandstitt på nya Campus

Kära UNT-läsare! Det byggs på SLU. Från Dag Hammarskölds väg syntes tidigare fem byggkranar. I dag är det en. Hela tiden förändras närmiljön och synfältet.

SLU investerar i framtiden. I det ovissa som framtiden utgör, vet vi att vår kunskap kommer att bli än mer efterfrågad. Verksamhetsidéen att *utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa* är mer aktuell än någonsin, med klimathot, sinande naturresurser och befolkningsutveckling. Årligen söker också tusentals ungdomar till SLU i hela Sverige för att utbilda sig till yrken med hög framtidsrelevans: exempelvis miljöekonom, agronom, jägmästare, landskapsarkitekt eller veterinär.

Här byggs laboratorier och föreläsningssalar, fytotron och fikarum, mötesplatser och sammanträdesrum för modern forskning och undervisning samt för möten och rådslag. SLU och Akademiska Hus strävar efter att skapa en kunskapsmiljö i Campus Ultuna som ska locka de bästa studenterna och de främsta forskarna från hela världen. Och därmed också sätta Uppsala på kartan – i än högre grad.

Samtidigt bygger vi in förutsättningarna för samverkan, där samhälle och näring ska kunna delta i dialogen med akademien. Lövsta, forskningsanläggningen utanför Uppsala, blir en försöksgränd och ett skyltfönster för svensk djurhållning. Universitetsdjursjukhuset kommer att erbjuda högklassig vård och bidra till den internationella kunskapsutvecklingen. Och vi längtar efter att välkomna er till Arboretum och Kunskapsträdgården!

Men än vågar vi inte helhjärtat säga ett stort Välkommen! Campus kommer att stå klart först 2014. Däremot avslöjar vi planerna för dig här i denna UNT-bilaga, som gjorts i samverkan mellan SLU och Akademiska Hus.

Läs och ta del av framtidsplanerna för Ultuna Campus, som blir en motor i stadens utveckling. Uppsala strävar efter världsklass. Det gör vi också, med framgång. En internationell utvärdering placerade nyligen flera av SLU:s forskargrupper i internationella elitserien, och i en annan ranking räknades Sveriges lantbruksuniversitet in bland de 200 främsta i världen. Toppbetyg, som vi hoppas ytterligare bekräfts genom dagens investeringar!

Tina Zethraeus
Kommunikationschef

Producerad av:
Kommunikationsavdelningen vid SLU
Ansvarig utgivare:

Tina Zethraeus

Redaktör:

Mikael Propst

Bitr. redaktör:

Carin Wrangé

Grafisk form & layout:

Maria Capandegui Widén

Tryck:

UNT, oktober 2010

Synpunkter & mer information
press@slu.se
www.slu.se
www.akademiskahus.se

Denna bilaga är ett samarbete mellan SLU och Akademiska Hus.

Det nya Mark-Vatten-Miljöcentrum ses t v på arkitektskissen. T h ses BioCentrum, som också växer fram just nu, med den omgjorda Ulls väg diagonalt i högra bildkanten. Illustration: Andrzej Marcinkowski, amea 3D

Nya Campus Ultuna en grön oas i Uppsala

År 1977 bildades SLU. På drygt 30 år har universitetet gjort en resa, **från division 2 till världseliten**. Nu befäster SLU positionen, i en miljardinvestering för framtiden, en av de största satsningarna inom högre utbildning och forskning i Sverige. Den görs i samarbete med Akademiska hus.

SLU:s REKTOR Lisa Sennerby Forsse och Akademiska Hus regiondirektör Hans Antonsson har lett visionsarbetet med nya "Campus Ultuna".

– Ultuna har varit ett utspjitt område. Nu samlas verksamheterna, och nya mötesplatser skapas för forskare från olika områden. Det är kreativa miljöer som både kan utveckla egna duktiga forskare och locka hit framgångsrika forskare från andra länder, säger Lisa Sennerby Forsse.

Nya campus innebär också att man kan utnyttja lokalerna mer rationellt.

– I dag står hållbarhet i fokus och vi bygger på ett mer energieffektivt sätt. Det spar pengar, men är också viktigt för SLU:s image som ett universitet för energi- och miljöforskning, säger Hans Antonsson.

– Lokaler är en investering som ofta lönar sig eftersom nya laboratorier till exempel ger möjlighet att dra in mer forskningsmedel!

I FUNBO-LÖVSTA uppförs norra Europas modernaste forskningsladugård. Även i Umeå byggs det, SLU:s framgångsrika skogsvetenskapliga fakultet är i behov av större lokaler. I Alnarp finns också ombyggnadsplaner. Här utvecklar man, bland mycket annat, den "gröna rehab-verksamheten".

Men den mest omfattande investeringen sker alltså i Ultuna

Rektor Lisa Sennerby Forsse, SLU, och regiondirektör Hans Antonsson, Akademiska Hus, passerar BioCentrum på Campus Ultuna.

– egentligen skapas här en helt ny stadsdel. För bara ett halvsekel sedan låg här en by på landsbygden. Men i takt med att de intilliggande stadsdelarna växer, är Ultuna på väg att bli integrerat med staden Uppsala.

MODERNISERINGEN kan innebära att nya serviceverksamheter flyttar in på Ultuna: restauranger, butiker med mera. Här finns redan Uppsalas nyaste Friskis & Sveltis-anläggning. Goda kommunikationer, med närhet till Uppsala Resecentrum,

nya E4 och Arlanda är ytterligare bonus.

– Vi planerar också för ett arboretum (en trädsmåling) och att utveckla Kunskapsträdgården så Ultuna kan bli ett framtida utflyktsmål för både Uppsalabor och andra, säger Lisa Sennerby Forsse.

DEN NYA UTEMILJÖN, till stora delar utformad i samarbete med SLU:s landskapsarkitekter, blir grön och inbjuder till rekreation för framtida studenter.

– Omdaning av Campus

Ultuna är ett bra exempel på en lyckad samverkan mellan SLU och Akademiska Hus, där också studenterna varit med, säger Hans Antonsson.

– Vi behöver fler studenter hit. Konkurrensen hårdnar i takt med att ungdomskullarna de närmaste åren minskar. En bra campusmiljö lockar både de bästa forskarna och de bästa studenterna, menar rektor Lisa Sennerby Forsse.

Mikael Jansson

Mikael.Jansson@adm.slu.se

VISSTE DU ATT

Till år 2017 planeras SLU på Campus Ultuna ha lokaler med en yta av 110 000 kvadratmeter.

Det innebär en minskning med 30 procent sedan år 2003. Av den samlade ytan 2017 kommer 75 procent att vara nybyggt och 15 procent helrenoverat och moderniserat.

Det innebär att 90 procent totalt av lokalerna är i nyskick eller nästintill.

Kreativa möten vision för nybygge

– Jag är övertygad om att 1 + 1 i vissa fall blir mer än 2.
Att bygga upp attraktiva miljöer för forskning och utbildning kan ge så många positiva effekter. När kreativa forskare erbjuds möjligheter till samarbeten i inspirerande lokaler kan verkliga framsteg uppstå.

KRISTINA GLIMELIUS är dekan vid fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap (NL) vid SLU. Det innebär att hon är chef för universitetets största fakultet med 1 100 anställda, drygt 1 800 studenter och en omsättning på en miljard kronor.
Det var också därför som hon ställde sig klart positiv till att SLU skulle våga satsa på de två stora byggprojekten BioCentrum och Mark-Vatten-Miljöcentrum, som nu byggs på campusområdet i Uppsala. Tanken att sammanföra flera institutioners verksamheter fanns redan tidigare, men beslut togs först 2006.

– **JAG ÄR ÖVERTYGAD OM** att det som nu byggs på Ultuna kommer att ge många positiva effekter när det gäller både forskning och utbildning. De forskare och lärare som flyttar in i de nya lokalerna har mycket att vinna på inte minst gemensam utrustning, samordning och kunskapsutbyten.

Kristina Glimelius var engagerad även när SLU byggde Genetikcentrum i början av 1990-talet. Hon minns hur man där lyckades skapa kreativa miljöer när flera forskargrupper flyttade in i en gemensam byggnad. Den typen av sjudande forskarmiljöer vill hon gärna se även i de nya byggnaderna.

Det fanns länge planer på att rusta upp befintliga lokaler, bland annat Genetikcentrum på andra sidan Dag Hammarskjölds väg, men till slut valde fakultetsnämnden att föreslå nybyggen. Det berodde inte minst på möjligheten att komma närmare de andra institutionerna

på campus, och därmed även samla alla studenter i Ultuna till ett och samma område.

DE FÖRSTA SPADTAGEN togs under våren 2009 och inflyttning beräknas till våren 2011. Många anställda vid SLU är engagerade i byggena. Anders Eriksson är NL:s projektledare och samordnare. Planeringen har pågått under lång tid och det har varit många diskussioner och överväganden hur lokalerna ska utformas och vilken utrustning som behövs.

– Den tekniska utrustningen är väldigt dyrbar men helt oundgänglig för mycket av SLU:s forskning. Vi bygger till exempel en ny fytotron, en avancerad klimatkammare, i källaren på BioCentrum och uppgraderar även analysutrustningen för masspektrometri och NMR (kärnmagnetisk resonans).

Kristina Glimelius betonar att teknikparken är en gemensam resurs för alla forskare, lärare och övrig personal som placeras i BioCentrum och Mark-Vatten-Miljöcentrum. Effektiv användning av alla resurser är ett viktigt mål för de nya byggnaderna.

Det mänskliga mötet har också varit en ledstjärna i byggplanerna. I bägge husen väljer man att satsa på stora lunchrum där forskare och lärare från olika institutioner kan mötas. Kanske är det just där som de mest kreativa diskussionerna bland forskarna kommer att föras? Kristina Glimelius hyser en förhoppning om det, och ser fram emot inflyttningen.

Carin Wrangle
carin.wrangle@adm.slu.se

Kristina Glimelius är dekan vid fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap.

Foto: Julio Gonzalez, SLU

FAKTA

SLU:s campusområde i Uppsala präglas än så länge av en mängd byggnader som ligger spridda över en stor yta. Det erbjuder vackra grönområden, men kontakterna mellan olika institutioner blir lidande. Den situationen ändras till sommaren när det är dags för inflyttning i BioCentrum och Mark-Vatten-Miljöcentrum.

BioCentrum ska inrymma institutionerna för kemi, livsmedelsvetenskap, mikrobiologi, skoglig mykologi och patologi samt växtbiologi och skogsgenetik. Cirka 360 personer ska arbeta där, på en total yta av 16 000 kvadratmeter.

Mark-Vatten-Miljöcentrum ska inrymma institutionerna för energi och teknik, mark och miljö samt vatten och miljö. Arbetsplatsen kommer att ha cirka 300 anställda, på en total yta av 11 500 kvadratmeter.

Forskning i absolut världsklass!

UPPSALA OCH UPPSALA LÄN är lyckligt lottade på många sätt. Att Uppsala universitet tillhör Europas främsta känner många till. Att SLU är ett av Sveriges absolut forskningstygsta universitet, och har forskning i världsklass på många områden känner nog färre till. Att vi har Sveriges enda universitet som utbildar agronomer och veterinärer betyder självfallet mycket för vårt "lantbrukstunga" län och för företagandet i stort.

Det är mot den bakgrunden fantastiskt roligt att se den framtidssatsning som nu äger rum på SLU med investeringar i byggnader för undervisning och forskning på sammanlagt 3,5 miljarder kronor. Campus Ultuna-satsningen kommer att göra det möjligt att ytterligare stärka SLU:s roll i Sverige och i världen och att säkerställa en forskning och utbildning i världsklass.

För länsstyrelsen är samarbetet med SLU särskilt viktigt med tanke på det ansvar vi har för frågor inom landsbygdsutveckling, miljö, kulturmiljö, klimat och energi, regional tillväxt, samhällsplanering och djurskydd. Tack vare universitetet har vi inga större problem med vår kompetensförsörjning – många av mina medarbetare har SLU som sitt Alma Mater. Men lika viktigt är att

vi kan samarbeta på en mängd områden som har betydelse för vårt läns utveckling och tillväxt. Det gäller alltifrån det utbyte vi har inom projekt som "Sverige – det nya matlandet" till samarbete inom miljöområdet och inom undervisning. Jag tror att såväl SLU som länsstyrelsen tjänar en hel del på detta samarbete.

Det är viktigt för länets tillväxt inom djurproduktion att SLU bygger slakteri på Funbo-Lövsta. Lika viktigt är förstås att djursjukvården får det modernaste moderna. Och att forskningen får lokaler och utrustning av yppersta klass.

Länsstyrelsen är också tillsynsmyndighet när det gäller en del av universitetets verksamhet. Och vi kommer att fortsätta att hålla tummen i ögat på SLU när det gäller sådana saker. Men förhoppningsvis kommer vi att få ännu mindre att göra i denna del till följd av de stora nyinvesteringarna.

Sammantaget kommer SLU:s storsatsning på nya byggnader och miljöer att göra lärosätet än mer attraktivt för forskare och lärare. Men framför allt skapas en studentmiljö som söker sin like. Det är inte utan att jag själv tänker tillbaka på min studietid vid ett helt annat universitet och känner en viss avund gentemot de studenter som nu får chansen att studera på Ultuna. Vilken studiemiljö!

Jag ser fram emot att få förstärka samarbetet med SLU ytterligare. För tillväxt i stad och län och för vidgat vetande kring många för samhället helt avgörande frågor.

Peter Egardt
LANDSHÖVDING

Foto: Patrik Lestander

Illustration: Andrzej Marcinkowski, amea 3D

Ovan: I förgrunden ses BioCentrum med det äldre rektorshuset bakom och Mark-Vatten-Miljöcentrum längst upp t v i bild.
Undre bilden: Det nya Mark-Vatten-Miljöcentrum får gröna tak, där det växer sedumväxter.
Tre bilder t h: BioCentrum med den framträdande, utbyggda entrén mot den öppna platsen framför det gula rektorshuset. Även denna byggnad får gröna tak med sedumväxter.
Nederst t h: Projektledare Johan Quarfordt lyfter gärna fram att de nya byggnaderna är energisnåla med exceptionellt låg energiförbrukning.

Unikt samarbete ger ett lyckat resultat

Han är projektledare hos Akademiska Hus med ansvar för de stora byggprojekten BioCentrum och Mark-Vatten-Miljöcentrum på Campus Ultuna. Johan Quarfordt är spindeln i nätet i ett byggprojekt utan motstycke vad gäller campusutveckling i Sverige.

– **DET ÄR HELT UNIKT** att man bygger ett helt nytt campus i ett slag, samtidigt som ordinarie verksamhet pågår som vanligt i området, säger Johan Quarfordt. Som jämförelse kan nämnas att det nu byggs för cirka 2,5 miljarder på Campus Ultuna, det motsvarar en dubbelt så stor investering som för Resecentrum i Uppsala. Innan han började som projektledare för de båda byggprojekten hade han arbetat med andra projekt vid SLU i Uppsala. Det var en stor fördel att han redan hade upparbetade kontaktytor, lokal- och personalkännedom.

– Det nära och goda samarbetet med verksamhetens

representanter i de här projekten är unikt. Det säkrar informationsöverföringen, som är en mycket viktig aspekt vid sådana här stora byggprojekt. I normala fall ansvarar en särskild enhet vid ett universitet för alla kontakter i ett byggprojekt. Här är man mycket involverade även på fakultetsnivå och med representanter för de institutioner som ska flytta in i de nya husen.

JOHAN GER ETT exempel där institutionernas representanter påverkade beslutet att använda trästomme och träfasad i delar av Mark-Vatten-Miljöcentrum:

– Ursprungligen var förslaget

att ha betongstomme i hela huset, men verksamhetens representanter tyckte inte att det kändes rätt av miljömässiga skäl och de föreslog istället trästomme. Efter diskussioner och kostnads-kalkyler kunde vi ta beslutet att använda trästomme och träfasad i byggnadens kontorsdelar. Exemplet visar det engagemang som finns hos SLU om att materialen ska vara trovärdiga SLU:s miljöprofil. Det gäller även energiförbrukningen, som har beräknade värden på 120–124 kilowattimmar per kvadratmeter i de nya husen.

– Det är exceptionellt bra värden för att vara byggnader med så stor andel laboratorier, upp till

Illustration: Andrzej Marcinkowski, amea 3D

Illustration: Andrzej Marcinkowski, amea 3D

Illustration: Andrzej Marcinkowski, amea 3D

Foto: Bernt Johansson

60 procent av verksamhetsytan, säger Johan Quarfordt.

DEN STÖRSTA utmaningen när man bygger undervisnings- och forskningslokaler av den här storleken är att skapa lokaler för dagens behov, men med en flexibilitet för att också kunna möta framtida behov. Här talar Johan om att skapa generella strukturer för rätt flexibilitetsnivå i husen. Till exempel är schakt för försörjning placerade i ändarna av laboratoriebyggnaderna så att man däremellan fritt kan ändra rummens storlekar.

Men även speciella rum behövs för forskningens behov. Bland annat byggs Sveriges mest

avancerade växtodlingsanläggning, Fytotronen, i anslutning till husen och byggnader skapas på en av BioCentrums innergårdar för den kraftfulla NMR*-utrustningen.

– Det är en stor förmån att få medverka i ett så omfattande och spännande projekt som ett nytt Campus Ultuna, säger Johan Quarford avslutningsvis.

Li Gessbo
Li.Gessbo@adm.slu.se

** NMR = Nuclear Magnetic Resonance (kärnmagnetisk resonans)*

Foto: Julio Gonzalez, SLU

– Jag ser fram emot att skapa ett ”Centre of excellence”, säger professor Roger Finlay, SLU, här framför BioCentrum.

Viktig pusselbit på plats

Professor Roger Finlay, föreståndare för klustret BioCentrum vid SLU, är en stark anhängare av det nya campuset och bildandet av institutionskluster men påpekar att mer krävs:

– För forskning i världsklass behöver vi också forskningsanslag och modern utrustning.

Samlokaliseringen erbjuder många fördelar – det blir flera som kan dela på kostnaderna för teknisk och administrativ personal, utrustning och lokaler.

– En viktig pusselbit är på plats som ger oss en större ekonomisk stabilitet. Förutsättningarna för ökad kontakt mellan institutioner och forskargrupper förbättras – men bättre samarbete över disciplingränserna uppstår inte av sig självt bara för att vi delar lokaler – det behövs ett aktivt stöd för samarbetsprojekt och integrering, säger Roger Finlay.

INSTITUTIONEN FÖR skoglig mykologi och patologi, där han är verksam, studerar bland annat interaktioner mellan mark, växter och markmikroorganismer. Bättre kunskap om mikroorganismernas aktivitet kan utnyttjas för att förbättra växternas hälsa och produktivitet, och minska användningen av handelsgödsel och bekämpningsmedel inom jord- och skogsbruk.

Bland den nya utrustning som planeras märks Sveriges mest avancerade

växtodlingsanläggning, en så kallad fytotron, där odlingsklimatet kommer att kunna styras med mycket hög precision.

– VI FÅR MÖJLIGHET att göra upprepningsbara experiment under strikt kontrollerade förhållanden, en förutsättning för att kunna karaktärisera genetiska växtvariationers egenskaper på molekylär nivå. Fytotronen ingår som en del i en satsning på att etablera ett gemensamt kunskapscentrum för växtbiologi i Uppsala med forskare från SLU och Uppsala universitet. Tillsammans har vi nyligen sökt 27 miljoner kronor från Wallenbergstiftelsen, säger Roger Finlay.

– Jag ser fram emot att vara med och skapa ett ”centre of excellence” med forskare som kan konkurrera nationellt och internationellt och som synliggör och profilerar Uppsala och SLU. Min förhoppning är att vi, i framtiden, kan etablera en fond för strategiska investeringar och koppla den till tillsättning av nya professorer. På så sätt kan vi hantera strategisk förnyelse av både tekniska, såväl som personella resurser och kunna locka – och behålla – de allra bästa forskarna genom att erbjuda dem den utrustning de behöver.

Karin Nilsson

karin.nilsson@adm.slu.se

”Nya lokaler är ett klart lyft”

Jenny Kreuger, forskare vid institutionen för mark och miljö, kommer att arbeta i det nya huset för Mark-Vatten-Miljöcentrum (MVM). Hon ser stora fördelar med det.

– Vi kommer att få mer lättarbetade lokaler och samlokaliseringen kommer att underlätta samarbetet.

Jenny forskar om spridning av kemiska bekämpningsmedel från jordbruket till miljön och hur man kan minska läckaget av medlen. Målet är att skydda grödorna, utan att skada omgivningen. Forskningen innefattar både utveckling av matematiska modeller för miljöpåverkan och kemiska analyser av insamlade mark- och vattenprover. Bra laboratorier är därför av största vikt för verksamheten.

– De nya lokalerna är mer ändamålsenliga och därför kommer vi att kunna utnyttja golvytan mer effektivt. Det blir mindre spring mellan olika labb och kylrum.

DEN ANDRA STORA FÖRDELEN, som Jenny ser med det nya campuset, är närheten till forskare vid andra institutioner. MVM-huset kommer även att hysa institutionerna vatten och miljö, och energi och teknik.

– Våra institutioner har så mycket gemensamt. Samlokaliseringen kommer att underlätta och förbättra samarbetet.

– Som forskare deltar du i många samarbeten. Vi åker på konferenser, bland annat för att knyta nya kontakter, men vi vet inte alltid vilken kompetens och forskning som finns på hemmaplan. Framförallt tror jag att det kommer att bli bättre för doktoranderna som kommer att röra sig i en forskarmiljö med ökade kontaktytor.

Foto: Viktor Wrange

Forskare Jenny Kreuger vid SLU. Bakom henne ses MVM-byggnaden.

FÖRUTOM MÖTEN i cafeterian och personalens gemensamma lunchlokaler, framhåller Jenny spontana och oväntade möten till exempel i korridorer och vid kopieringsapparaten, som kan leda till kontakter.

– Men det kräver förstås en nyfikenhet och en öppenhet.

– Närheten till andra institutioner på campuset gör också att du kanske går på det där seminariet i BioCentrumhuset intill, som du annars skulle ha dragit dig för.

En viss oro för höga hyror finns och själva flytten är ingenting Jenny ser fram emot, den kommer att medföra ett rejält avbräck i verksamheten.

– Men på det stora hela kommer det att bli ett klart lyft.

Karin Nilsson

karin.nilsson@adm.slu.se

KAN SLU BLI ÄNNU MER KREATIVT

På White har vi uppfattningen att god arkitektur och landskapsarkitektur kan bädda för kreativa möten. Med utformningen av det nya Campus Ultunas centrala platser – Corson och Ultuna torg – vill vi ge studenter, forskare och övrig personal många möjligheter att mötas vid sidan om den schemalagda vardagen. Världens längsta bänk är bara en av många mötesplatser vi format i samråd med Akademiska hus och Sveriges Lantbruksuniversitet.

White är ett av Skandinaviens ledande arkitektkontor med 500 medarbetare i Sverige och Danmark. Vår samlade kompetens omfattar arkitektur, projektledning, stadsbyggnad, landskap, byggnadsvård, inredning, design och miljöledning i skedena strategi, koncept och produktion. Läs mer om oss på white.se

white

Nyréns Arkitektkontor formar nytt veterinär- och husdjurscentrum i Ultuna

Vi har en 40-årig tradition att jobba med komplexa forskarmiljöer, allt från Pharmacia i Fyrislund, Clinical Research Centre i Malmö, CRC, och nu ett nytt Veterinär- och husdjurscentrum i Uppsala, VHC, som omfattar ca 50.000 m² med utbildnings- och forskningslokaler för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, samt lokaler för landets enda Universitetsdjursjukhus, UDS.

Nyréns Arkitektkontor

www.nyrens.se

Carlstedt Arkitekter är arkitekt och generalkonsult för MVM-Centrum i Ultuna

www.carlstedtark.se

CARLSTEDT
ARKITEKTER AB

www.bjurstrom-brodin.se

Akademiska Hus i Uppsala AB
Biocentrum, Campus Ultuna SLU
Uppsala 2007-2011

Bjurström & Brodin
Bjurström & Brodin Arkitekter AB
Arkitekthuset, Götgatan 18
Box 17705, 118 93 Stockholm
Telefon +46-8-578 441 30
Fax +46-8-578 441 01
arkitekt@bjurstrom-brodin.se

"Våra värderingar speglas i arkitekturen"

– Genom utformningen av byggnader, gröna ytor och torg så berättar vi vad SLU står för. Med ett utförande i framkant så visar vi samtidigt att SLU är långt framme, säger landskapsarkitekt Sofia Eskilsson.

Foto: Mikael Propst, SLU

Landskapsarkitekt Sofia Eskilsson.

HON ÄR SJÄLV UTBILDAD på Campus Ultuna, SLU, och arbetar sedan drygt tio år som landskapsarkitekt på White arkitekter i Uppsala. Just nu arbetar hon halvtid som växtspecialist i stadsbyggande och halvtid på sin gamla läroanstalt som lärare i växtgestaltning.

Sofia Eskilsson har arbetat med en rad spännande projekt i Uppsala. Hon var markprojektör för ombyggnaden av Lecheparken, invid järnvägsstationen, och hon har jobbat med det centrala årummet längs Fyrisån.

– Våra värderingar speglas i arkitekturen.

Det är universitetets "kläder". Det är viktigt att ta det på allvar. När det kommer föreläsare och gäster utifrån så är det visuella intrycket viktigt och förstärker det vi kommunicerar med ord.

– Det finns en stor potential för att använda utomhusmiljön på Ultuna som en sorts multidisciplinär mötesplats för olika experiment i full skala. Vad händer till exempel när man planterar olika växter tillsammans? Vi kan på så sätt också förstärka samarbetet mellan olika ämnesområden inom universitetet, säger Sofia Eskilsson.

Hennes egen favoritplats på campus är den ofta soliga väggen mot restaurang Syltan, att sitta där och blicka ut över det öppna landskapet framför. Hon ser stora möjligheter med de förändringar av området som nu sker:

– Ultuna ska inte vara en ö för bara forskare och studenter utan länka ihop med övriga staden och vara tillgängligt för uppsalaborna.

Mikael Propst

mikael.propst@adm.slu.se

Egen matjordsproduktion minskar koldioxidutsläppen

Det kommer att gå åt tio miljoner liter matjord till det nya campusets grönområden. Jorden kommer att produceras på plats. Det medför färre transporter och sparar både pengar och miljö.

GRÄSMATTOR, träd, buskar och rabatter kommer att anläggas runt BioCentrum, Mark-Vatten-Miljöcentrum, Veterinär- och husdjurscentrum, längs Corson och Ulls väg. Matjorden som behövs kommer att tillverkas i Ultuna och kommer från en del av de jord- och sandmassor som schaktats bort för att ge plats åt de tre nya, stora huskropparna på campuset.

– All jord i trädgårdssammanhang är tillverkad och består av lerjord, sand och torv, säger Ralf Wigenius, mark- och miljöhandläggare på Akademiska Hus och involverad i samtliga projekt rörande markfrågor i Ultuna.

All lerjord och större delen av sanden till matjordsproduktionen finns på plats. Torv kommer att hämtas från torvmossar runt Månkarbo. Lerjorden ligger nu utlagd i breda strängar strax söder om Campus Ultuna. Akademiska Hus har anlitat en tillverkare av matjord, som kommer att producera jord i önskad takt, mängd och kvalitet. Ralf Wigenius framhåller de många vinsterna.

– Vi beräknar att göra en besparing

på 15 miljoner kronor. Vi slipper också omkring 1000 transporter vilket ger färre trafikstörningar i området och lägre koldioxidutsläpp. Egen tillverkning innebär dessutom att vi kan variera sammansättningen på jorden och få den kvalitet vi vill ha för olika planteringar, något vi inte skulle fått om vi köpt matjorden.

Ytterligare fem miljoner liter av lerjorden kommer att läggas som ett fuktighetshållande lager på ställen med sandmark, innan matjord läggs ovanpå. Resten av de överskottsmassor som schaktats bort har lagts på Södra gårdet mellan Ulls väg och Dag Hammarskjölds väg. Gårdet har höjts en halv till en meter efter att överskottsmassorna lagts under de översta 30 centimeterna åkerjord. Det betyder färre transporter av jord från Ultuna och ytterligare en miljövinst.

– Totalt beräknar vi att transportminskningen motsvarar 400 ton lägre koldioxidutsläpp.

Karin Nilsson

karin.nilsson@adm.slu.se

Här, söder om Ultunas universitetsbebyggelse, framställs matjord för Ultunas eget behov.

Foto: Bernt Johansson.

Bilder ur Robert Rignells arkiv över SLU-byggnader på Ultuna.

Han har satt sin prägel på Ultuna

Arkitekt Robert Rignell, 67 år, har sett Ultuna pånyttfödas två gånger, dels på 70-talet och dels nu. Däremellan har han arbetat med många till- och ombyggnadsprojekt. Totalt bär ett 20-tal uppdrag här hans signum, säkert ett rekord i Ultuna.

FÖR ROBERT RIGNELL började kontakten med Ultuna för fyrtio år sedan.

– Tillsammans med två kurskamrater på Arkitekt högskolan gjorde jag ett examensarbete om en ombyggnad av ladugården till restaurang och kårhus. Dåvarande Byggnadsstyrelsen köpte vår uppmättningsritning.

Nu blev inte just Robert Rignells och hans studiekamraters förslag verklighet. De hade tänkt sig restaurangen på övervåningen i ladugården, det som i dag heter Loftet. Som bekant hamnade ju restaurang Syltan istället på bottenvåningen. Men visst bidrog de till att den gamla ladan från år 1860 blev ett näringsställe.

Arkitekten har blivit Ultuna och sedermera SLU trogen sedan dess och är så ännu i dag. Att rita högskolemiljöer, labb och även säkerhetsklassade byggnader har blivit ett signum för honom. Det har blivit många projekt genom åren för Karolinska Institutet. I Uppsala har hans penna gjort avtryck även på Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Uppsala universitet, Läkemedelsverket och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Den sistnämnda fastigheten har en struktur liknande Husdjursvetenskapligt centrum (HVC) i Ultuna, båda från mitten av 70-talet med Robert Rignell som en av arkitekterna bakom:

– **PÅ DEN TIDEN** stod kossorna fortfarande kvar i ladugården.

Hans första Ultunaprojekt var annars biblioteket, som byggdes

FAKTA Robert Rignell

Utbildad arkitekt vid KTH år 1968. Anställd vid Myrenbergs arkitektkontor, 1968–2001, som VD från 1988. Företaget uppgick i AIX år 2001, med i dag 85 anställda. Är specialist på biomedicinska säkerhetslaboratorier och den ende i Norden som har erfarenhet av att utveckla nivå 4-labb. Ligger bland annat bakom Smittskyddsinstitutets unika labb i Solna och SVA:s säkerhetslabb i Ultuna.

1972–75. Tillsammans med kollegorna på Myrenbergs arkitektkontor skissades denna funktionella suterrängbyggnad fram. För att bygga biblioteket bredvid det just färdiga undervisningshuset krävdes att man först rev ett gammalt magasin. I rivmassorna fann arkitekten ett stort antal vackra träplankor i gott skick. Dessa togs om hand och lades som golv i trapphallen vid entréplanet, där de fortfarande pryder sin plats!

Under samma period byggdes även HVC, som tillsammans med

undervisningshus och bibliotek, bildar en vinkel kring ladugården med dess flyglar.

– Det som var tokigt var att klinikcentrum och djursjukhuset byggdes så långt norrut. Det blev en olycklig uppdelning mellan veterinär- och lantbrukssidan. Två restauranger och två halvor av campus. Nu försöker man råda bot på det, säger Robert Rignell.

Vartefter de då nya byggnaderna blev färdiga så kunde gamla hus från Lantbrukshögskolans dagar tömmas och byggas om för nya funktioner. Så blev till exempel det gamla biblioteket istället central förvaltning, en gammal institution gjordes om för att passa ekonomer och statistiker och den gamla restaurangen byggdes om för undervisningsändamål.

ROBERT RIGNELL berättar anekdoten om varför undervisningshusets aula vid tillkomsten blev så stor och varför den är byggd som i ett stort ”hål” i byggnaden.

– Skälet var att Byggnadsstyrelsen (KBS) inte trodde att man behövde en aula för 600 personer vilket SLU önskade. Direktivet från KBS blev att ”gör aulan lätt rivbar utan att påverka stommen”. Aulan med de blå väggarna gjordes därför helt fristående. Genom en fri form i det rektangulära ”hålet” fick man en spännande arkitektur på kuppen!

– Det var en ovanlig lösning! På 2000-talet var det dags för

upprustning.

– När det gått 30 år så var det aktuellt att renovera de första byggnaderna från 70-talet. Undervisningshuset rustades exempelvis upp för drygt 50 miljoner kronor. Det arbetet pågick 2004–2008.

DET NYA CAMPUS Ultuna kommer att hålla ihop mycket bättre, både på kartan och i verkligheten. Robert Rignell arbetade med den utredning som för knappt tio år sedan bidrog till den nya visionen för campus.

– Jag tror att det blir väldigt bra. Det är fortfarande en återhållen skala. Man kommer att se att det finns en äldre och en modernare del som fungerar bra ihop.

– Att man nu drar upp skalan, bygger lite högre, får man acceptera. Det blir bättre ekonomi. BioCentrum är jämförbart med HVC i storlek. Det är viktigt att koncentrera bebyggelsen för att skapa ett verkligt campus. Har du en halvtimmes rast så hinner du till bibblan eller gå och fika – det blir en annan samhörighet. Och Corson och Undervisningsplan blir centrumpunkt.

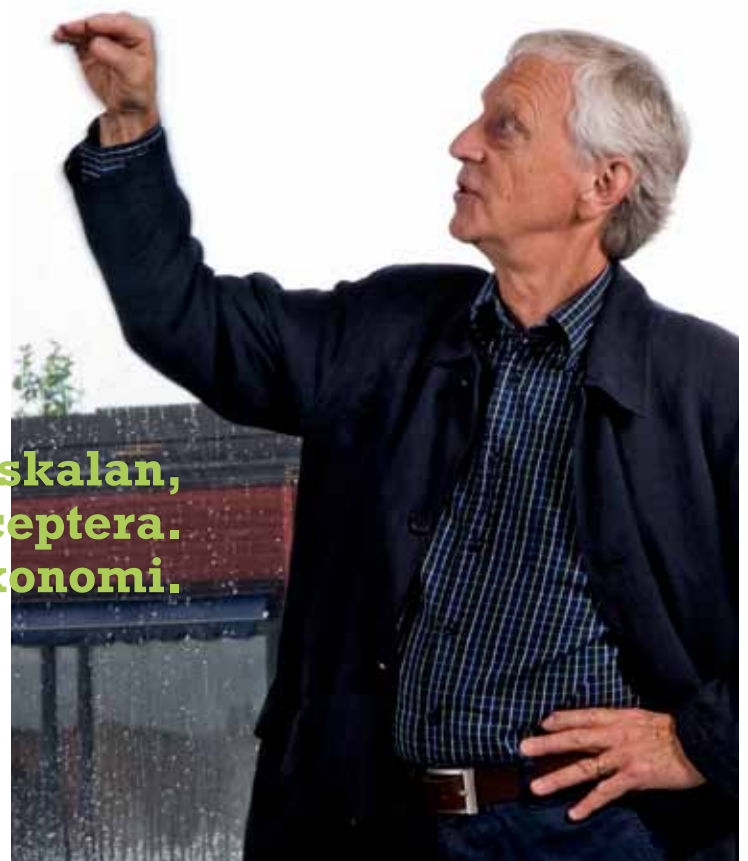
HANS SENASTE SLU-projekt är Stora Logen, som pågår 2008–10. Det är en gammal ekonomibyggnad invid biblioteket som stått tom under många år. Större delen av Logen har nu blåsts ur invändigt samtidigt som de yttre, faluröda träväggarna har behållits i stort sett intakta. Det ska bli ett teknikhus och central för distribution av värme och kyla inom hela campus. Från början var det tänkt att pumpa upp grundvatten ur åsen och med hjälp av värmepumpar ta vara på energin. Men man fick inte de tillstånd som tidigare hade utlovats, så istället blir det nu ett mer konventionellt men storskaligt energiprojekt.

Ett förslag, som många hoppas på, är att det ska bli kafé i den västra änden av logen som står tom. Det skulle säkert bli en eftertraktad oas på det öppna Ultuna Torg, som håller på att utvecklas framför.

Mikael Propst
mikael.propst@adm.slu.se

Robert Rignell känner sig hemma på Ultuna efter många års arbete med arkitekturen på området.

– Att man nu drar upp skalan, bygger lite högre, får man acceptera. Det blir bättre ekonomi.

Fr. v. Tomas Nilsson, Akademiska Hus,
Adrian Berg von Linde, Vattenfall,
Hans Antonsson, Akademiska Hus och
Mattias Lindblom, Vattenfall.

Energilösningen för Campus Ultuna är
skräddarsydd för områdets behov av värme och
kyla. Möjligheten att producera kyla lokalt
med värme som drivkälla är unikt i Uppsala.
Att värmen produceras med återvunnet avfall
– våra sopor – gör det extra spännande.

Foto: Christine Engström

Illustration: Akademiska Hus

Underjordiskt rörnät förser Ultuna med värme och kyla

Det är inte bara ovan jord som byggnation pågår.

En meter ner under markytan bygger Akademiska Hus också ett nytt smart system för att förse alla byggnader med energieffektiv värme och kyla.

OM EXAKT ETT ÅR, när de första husen står klara, kopplas SLU:s nya energisystem på. Hjärtat i systemet är en gammal lada mitt i området. Där håller stora silvergrå rör, pumpar och mätinstrument på att installeras. Det är till Stora Logen som fjärrvärmens från Vattenfalls kraftvärmeverk i Boländerna ska anlända i två stora rör. Och det är härifrån som värme och kyla kommer att transporteras ut via ett imponerande rörledningssystem under jord.

I Stora Logen kommer man på ett resurseffektivt sätt att producera den kyla som området behöver. Lösningen bygger på att man använder värme som drivkälla och tekniken som gör det möjligt kallas absorptionsteknik.

– DET ÄR FÖRSTA GÅNGEN som vi i Uppsala kommer att producera kyla lokalt ute hos vår kund. Istället för att använda el

för att producera kylan sommartid används värme som drivkälla och med de unika förutsättningar vi har i Uppsala skapar vi på detta sätt en resurseffektiv energilösning för Ultunas behov.

– Eftersom värmen vi använder är producerad i en kraftvärmeprocess, där energi återvinns från avfall, blir miljöpåverkan minimal. Under höst, vinter och vår används vanlig luft för att producera den kyla som krävs, säger Adrian Berg von Linde, chef för Vattenfall Heat Uppsala.

Att Campus Ultuna får smarta energilösningar är en gemensam strävan hos både SLU och Akademiska Hus.

– Energilösningen för Ultuna innebär att vi får ett ännu bättre resursutnyttjande av vår anläggning i Boländerna. Den värme som kommer att användas för kylproduktionen är energi återvunnen från avfall som dessutom möjliggjort miljöriktig produktion av el. Kortfattat kan man säga att den kyla som används i Ultuna bidrar till att miljöriktig el produceras i Boländerna, säger Mattias Lindblom, försäljningschef för Vattenfalls fjärrvärme i Sverige.

För SLU:s del är målet bästa miljömässiga lösning. För Akademiska Hus som står för byggandet både över och under jord är det en självklarhet.

– ANSVARET FÖR MILJÖN kräver långsiktighet. Investeringarna i energiteknik som idag görs i området är långsiktiga och det är också ett krav för att de på sikt ska bli lönsamma. För oss är det viktigt att husen byggs och dimensioneras för låga energibehov och att vi använder resursmässigt smarta lösningar för energiförsörjningen, säger Hans Antonsson, regiondirektör på Akademiska Hus Uppsala.

Redan idag finns flera idéer och tänkbara

lösningar som ytterligare kan effektivisera energiförsörjningen på Campus Ultuna. En möjlighet man hoppas på är att kunna använda den intilliggande Ultunaåsen som korttidslager för kyla.

– OM DET BLIR VERKLIGHET skulle vi få en helt unik anläggning som gör det möjligt att ytterligare spara energi. I åsen finns grundvatten lagrat som vi pumpar upp under sommartid för att producera kyla. När kylbehovet minskar under resten året körs anläggningen med omvänd funktion och på så sätt uppnår vi en vattentemperatur i balans. Vi hoppas på en positiv vattendom som gör det möjligt för oss att använda åsen på detta sätt. Det skulle innebära att vi i sådana fall redan 2013 kan minska vårt behov av köpt energi, säger Tomas Nilsson som är Akademiska Hus projektledare för Campus Ultuna.

– Ett annat projekt som vi arbetar med är att försöka hitta möjligheter att få ut mer energi ur returvattnet för att utväxla mer el. Vi kommer också att sätta upp laddningsstolpar för elbilar inom området.

Omvandlingen av Campus Ultuna är unik på många sätt. Inte minst vad gäller områdets energilösningar. De stora svarta rören som går som ett rutnät under jord förser inte bara de nya byggnaderna med energieffektiv värme och kyla, de befintliga byggnaderna ansluts till samma system.

– Det är verkligen spännande energilösningar som växer fram på Campus Ultuna. Det är ett utvecklande arbete som kräver ett gott samarbete. Vi har ett bra samarbete och har lyckats hitta lösningar som är lönsamma på sikt både för oss och för Vattenfall, säger Hans Antonsson.

Foto: Bert Johansson

**Hallå Gunnar Henriksson...
Hur är det att vara byggchef
för Akademiska Hus?**

– Det är fantastiskt kul! Vi har utmanande och spännande projekt och har den kontinuitet som följer av att vi driver våra egna projekt. Några av projekten som vi just nu arbetar med på Ultuna kan manläsa mer om i den här tidningen. Under senare år utgör Blåsenhus och motionsanläggningen Campus 1477 bra exempel på nybyggnader.

– Vi har precis påbörjat arbetet med Skandionkliniken. Vår förhoppning är också att få förverkliga ytterligare nybyggnader i Blåsenhusområdet. Det handlar bland annat om en ny administrationsbyggnad för Uppsala universitet.

– En titt i backspegeln ger en bild av variationsgraden i våra projekt. Ångströmlaboratoriet, BMC, I 14:s konvertering till Högscholan i Gävle, Evolutionsbiologiskt centrum, ombyggnaden av kvarteret Kemikums laboratorietätalokaler för fysik och kemi i Engelska parken med fokus på humaniora är några exempel på projekt som vi har arbetat med.

– Som chef är jag glad och stolt över allt vi faktiskt åstadkommer. Glädjen och stoltheten handlar framför allt om mina fantastiska medarbetare.

Elisabeth Löfqvist

Elisabeth Löfqvist

VISSTE DU ATT...

22 000 meter rör har lagts ner på campus.
2 500 meter är för kallvatten,
2 750 meter för dagvatten och
2 000 meter för spillvatten.

Fjärrvärmens utgör 1 700 meter för Vattenfalls ledningar och för Akademiska hus ledningar 5 000 meter respektive 8 000 meter. Dessutom finns här 2 000 meter elkablar och 3 700 meter fiberkablar för data.

ÄNTLIGEN tar man hänsyn till utbildningarna här!”

Foto: Viktor Wrange

– Vi tar ett samlat grepp med mycket innehåll och kvalitet. Universitetslektor Tomas Lagerström, institutionen för stad och land, är entusiastisk över de gröna visionerna för Campus Ultuna!

VISST ÄR BYGGNADERNA avgörande för utvecklingen av det nya Ultuna, men utan en genomtänkt grön miljö blir det inget riktigt campus. Tomas Lagerström är en av de viktigare kuggarna när träd, buskar, gräsmattor och annat grönt ska användas.

– Äntligen har man tagit hänsyn till de olika utbildningarna och skapat ett tydligt campus med identitet. Nu integreras de olika arkitektkontorens lösningar i en helhet. Det gröna, belysningen och vägsystemet är kittet som binder ihop det här.

– Vi ska ha ett lärande campus, och få ut ett mervärde av det vi kommer att få. Campus kommer att bli både en pedagogisk miljö och ett utomhuslabb – utöver en vacker park, säger Tomas Lagerström.

För honom och hans kollegor, samt studenter som läser till landskapsarkitekter, kommer det att finnas mycket att använda i undervisningen. I den nordvästra campusdelen kommer exempelvis en gångväg att få olika lutningar för att visa deras betydelse för framkomligheten och upplevelsen. I samma område kommer studenterna att få tillgång till en övningsyta för design och byggande med inriktning på utemiljöns hårda material som exempelvis beläggningar, plank och pergolor.

LÄNGS DEN STORA förbindelselänken som korsar Ulls väg, den så kallade Corson, kommer det att demonstreras olika markbyggnadslösningar för trädplantering i hårdgjorda miljöer.

På andra håll tjänar olika växtkombinationer som inspiration och kunskapsbank. Ett spännande exempel är den fyrradiga ekallé som ska planteras längs Ulls väg. Under ekarna sätts låga buskar och marktäckande perenner. Allén avgränsas utåt med klippta bokhäckar. En parkering i nordväst får ett varierat sortiment parkträd med bland andra japansk och italiensk al, flikbladig gråal och vårtbjörk.

Kunskapssträdgården med alla sina vackra blommor och blad kommer naturligtvis att finnas kvar om än betydligt större och mer tematiskt gestaltad.

– Det kommer att bli ett riktigt lyft för undervisningen men även för anställda och besökande på Ultuna. I norr övergår den i Kunskapsparken, som omsluter hela norra delen av campus.

Mark-växtagronomer, ekologer och personal vid Centrum för biologisk mångfald och ArtDatabanken tillhör dem som får objekt att studera i miljön. Med hjälp av en lysimeter ska man till exempel kunna

följa hur olika jordar släpper igenom vatten och samtidigt urlakas på näringsämnen. Det kommer också att finnas demonstrationsodlingar med olika sädesslag och andra fältgrödor. För ekologerna skapas en så kallad faunadepå, som består av trästodkar som lockar till sig olika insekter. I ekologernas närmiljö planeras små demonstrationsytor för olika typer av torrängar.

– **”DET SKA SYNAS** på campus vilka som jobbar där”, sa redan vår förra rektor Ann-Christin Bylund, berättar Tomas Lagerström.

Campus Ultuna får en mer stadslik karaktär när de nya, centrala delarna är klara nästa höst.

– Det blir ett mer traditionellt campus än tidigare. Förut var det lite av ”Lilla huset på prärien” med för mycket tomrum.

Andra etablerade gröna platser som han vill bevara för studenter och andra är norra delen av Genetiska trädgården, på andra sidan Dag Hammarskjölds väg. Denna underbara ekhage med unika trädplanteringar baserad på växtfysiologiska och genetiska kunskaper är omistliga, liksom björkarna utmed vägen som samlats in från Abisko i norr till söderslätt i Skåne.

NORR OM SVA, mellan Kronåsen och Hammarby kyrkogård, hoppas han på att ett ”stadsträdgårdsarboretum” utvecklas. Där, på mark som till största delen ägs av SLU, skulle han vilja visa hur olika trädarter och trädsorter utvecklas under likvärdiga förhållanden.

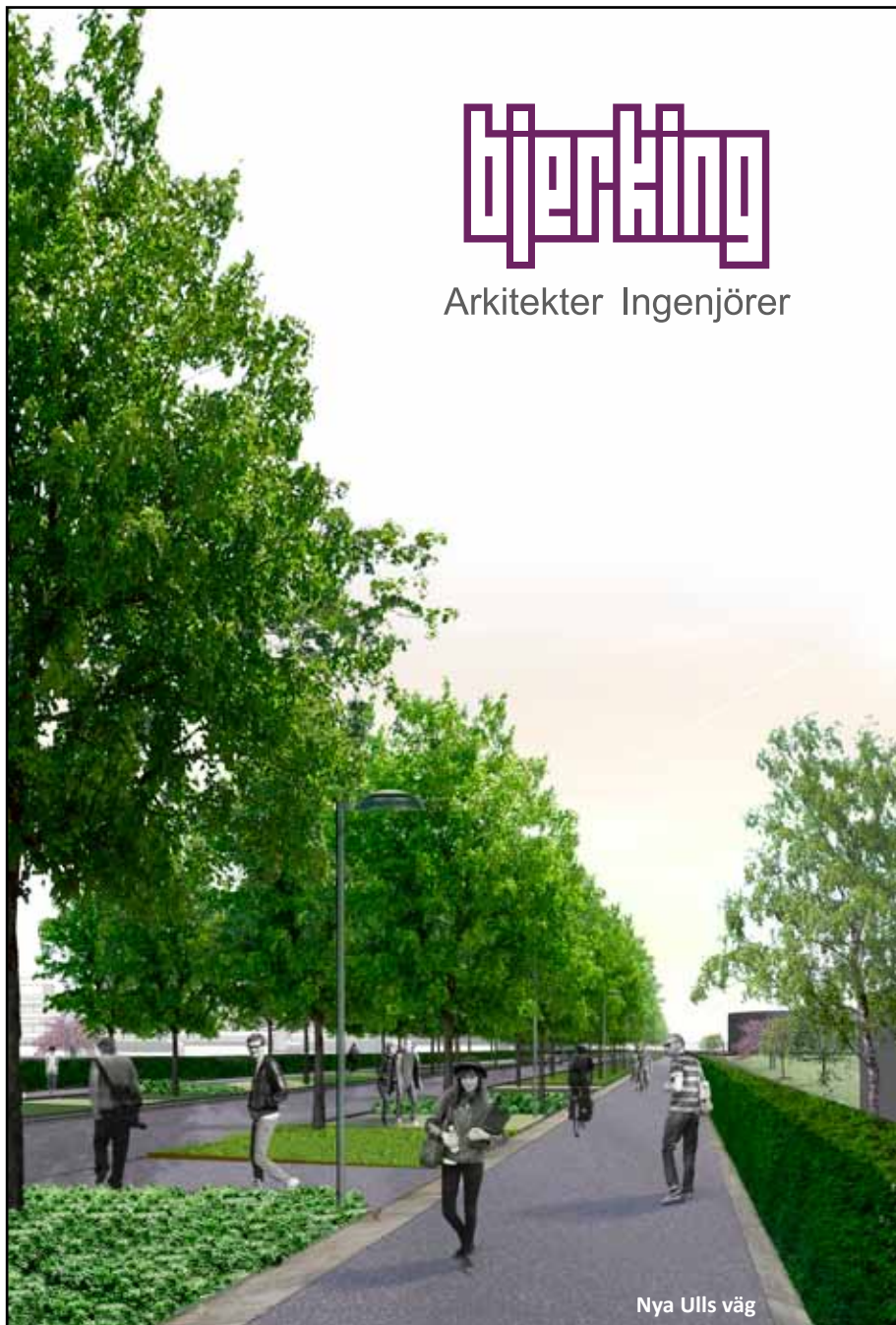
För Tomas Lagerström står lärandet i fokus. Med det nya Campus Ultuna får han de gröna verktyg han så länge efterfrågat.

Mikael Propst

mikael.propst@adm.slu.se

VISSTE DU ATT...

fröna till de 232 ekar som ska planteras längs Ulls väg har Tomas Lagerström fått insamlat från ekarna i Genetiska trädgården för omkring tio år sedan. Ekarna här utgör en frökälla i det kvalitetssystem som Tomas har varit med och utvecklat, och som i höst firar 20-årsjubileum. De insamlade fröna har odlats upp av en skicklig plantskolist i Norrköping. Så man kan säga att ekarna nu har kommit hem när de återbördas till Ultuna.

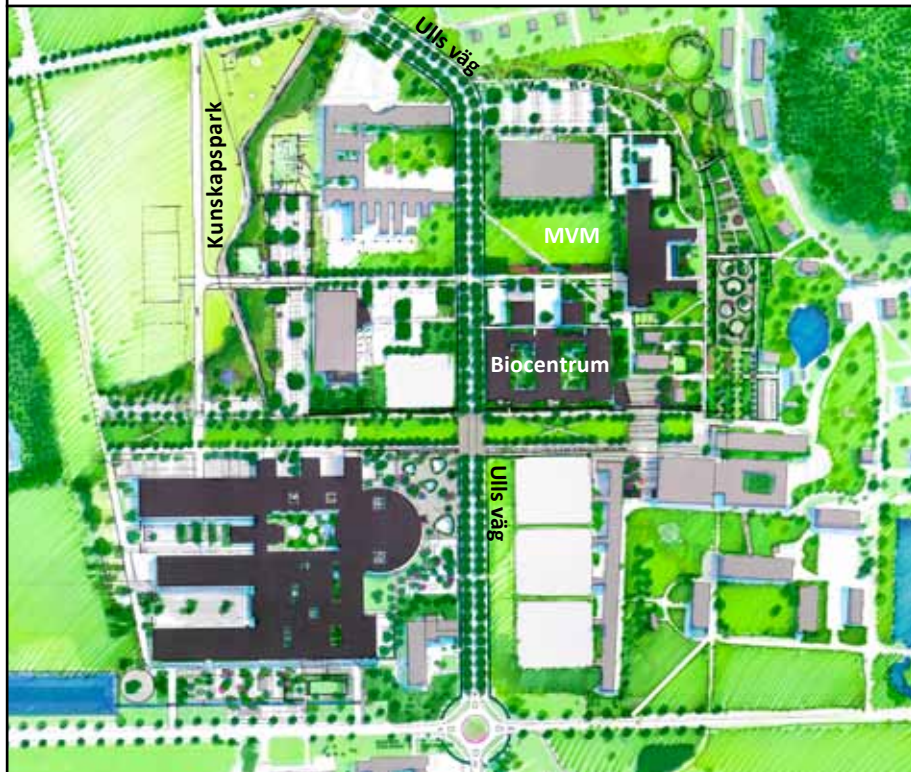

Bjerkings

Arkitekter Ingenjörer

Bjerkings landskapsarkitekter är med och utvecklar Campus Ultuna:

- Mark- vatten- & miljöcentrum
- Biocentrum
- Ulls väg
- Kunskapspark
- Kvalitetsprogram för utemiljö
- Visionsplan för Campus Ultuna

Ett grönt promenadstråk – Corson – får Campus Ultuna att hänga ihop. Det är mer en samlingsplats än bara en förbindelselänk och ska främja möten och samhörighet.

– Corson håller ihop och står för sig själv. Den binder ihop väst med öst och Ulls väg nord med syd. **Vi går från ett utspritt till ett samlat campus** i fyra kvadranter, säger David Carlsson, fastighetschef för Ultuna vid Akademiska Hus Uppsala.

Flygperspektiv av BioCentrum och rektorshuset, med Mark-Vatten-Miljöcentrum bakom. Illustration: Andrzej Marcinkowski, amea 3D

Corson central för

Tre män, som alla varit och fortfarande är, djupt involverade i utvecklingen av Campus Ultuna träffas en eftermiddag på sensommaren. De ska för denna tidning ge sin bild av ett av de viktigaste elementen i det nya, den så kallade Corson.

– Den har vuxit fram genom en rad beslut. Det blev allt mer tydligt att det som kunde skapa ett campus i vanlig mening är en central yta, ett samlande område och en symbol för lärdoms miljön. Vi funderade mycket över om det gick att skapa – Ultuna var tidigare ett glest område, en lantbruksmiljö. Vi önskar poängtera att det är akademisk verksamhet, reflekterar Gösta Ericson som är arkitekt vid Akademiska Hus Uppsala och sekreterare i den grupp som bereder beslut och tidigare tog fram visionsmaterialet för campusutvecklingen.

Rolf Johansson är prefekt vid institutionen för stad och land och själv arkitekt och medlem av visionsgruppen. Han ser ett naturligt intresse vid den egna institutionen eftersom man undervisar landskapsarkitekter i den yttre miljön:

– **DET FINNS EN DEL** idéer som vi vill förverkliga här. Det tilltalar mig att ett grönt rum är i centrum. Det skiljer oss från andra campus, som ofta har byggnader i fokus.

Namnet ”Corso” kommer från italienskan, se faktaruta. Det används som ett arbetsnamn men det centrala grönstråket kommer att få ett annat, permanent namn när det står färdigt.

– SLU har en namndelegation som arbetar med namnsättningsfrågan, säger Gösta Ericson.

– Man ska förstå att det är en viktig plats, säger Rolf Johansson. Corson kommer att ge ett

tydligt avtryck i den småskaliga miljön i Ultuna. Stråket mäter 40 meters bredd och blir drygt 500 meter långt, från Stora logen i öster till Fågelbacken i väster.

– Slutpunkterna blir viktiga. Vi för diskussioner om logen och ett eventuellt kafé där, säger Rolf Johansson.

Något beslut om kafé är i skrivande stund inte taget. Men det skulle fylla en funktion, eftersom man eftersträvar att de tre öppna platser som skapas vid det som är Undervisningsplan i dag, bättre binds ihop. Dessa tre platser är uterummet framför rektorshuset och BioCentrum, själva Corson nedanför samt utrymmet framför Undervisningshuset. Ett sammanfattande namn för platserna är ”Ultuna Torg”.

EN LÅNG, SVÄNGD sittbänk längs den norra sidan, i putsad betong och med sittytter och ryggstöd i trä, kommer att bjuda in till att sitta ned längs hela corson. Bänken fortsätter på andra sidan Ulls väg liksom de obrutna rader av träd som väntar. Det kommer även att finnas andra sittplatser med möjlighet att sitta tillsammans i grupp, mitt emot varandra.

– Bänken hjälper till att hålla ihop rummet, påpekar Gösta Ericson.

Han säger också att corson, med sin stora grönska, är tänkt att ge plats för aktiviteter av olika slag, till exempel utställningar.

Växtligheten är viktig för att Corson ska uppfattas som grön och inbjudande. Förutom stora gräsmattor, planteras många träd. Huvudträd blir flikig silverlönna, som placeras utmed BioCentrum. Samma typ av låg bokhäck, som finns längs Ulls väg, kommer att stå bakom. Mitt emot, längs södra sidan av stråket, blir det turkassel. På Ultuna Torg kommer rosablommande

bergskörbärsträd samt sibiriska korkträd, med vackert utbredd krona i aprikosgult, att förgylla färgspelet.

– **CORSON FÅR** unika kvalitéer. Under antiken användes det offentliga rummet för undervisning. Corsoprojektet återknyter

till lärandets grundläggande idé – mötet och samtalet – genom ett offentligt rum med kvalitéer, säger Rolf Johansson.

– I dag sätter vi frågetecken för att åka bil. Vi värderar möten allt högre och här ska man kunna träffa på folk.

FAKTA Corson

Corso står egentligen för ”rännar-bana”, promenadgata i italienska städer där festtåget drar fram i karnevalstider.

Campus Ultunas corso kommer att bli färdig i etapper 2011–2014.

VISSTE DU ATT...

SLU placerar sig bra på nationella och internationella rankinglistor? På Sydsvenska industri- och handelskammarens lista ligger SLU bland de tre främsta vad gäller bland annat utbildningens effektivitet och attraktivitet, lärartäthet och internationella utbyten.

Ultuna torg, siluett av rektorshuset mot norr. Illustration: White

Ultuna torg, vy mot söder från rektorshuset. Illustration: White

campuskänslan

Stråket kommer att innebära att funktionsdugliga byggnader rivs för att ge plats. Bland annat försvinner en gammal panncentral och en servicebyggnad.

– Detta visar vikten av corson, påpekar Gösta Ericson.

Vid halvårsskiftet 2014 ska de sista delarna av campus och corson vara färdiga. Det är en mäktig koncentration av området som då avslutas. SLU går från 160 000 kvadratmeter (före 2003) till 110 000 (från 2017) – samtidigt som antalet medarbetare blir fler.

Mikael Propst
Mikael.Propst@adm.slu.se

Th ses den svängda sittbänken längs Corsons norra sida. I bakgrunden står det nya BioCentrum. Illustration: White

Ulls väg (horisontellt) och det ännu inte namngivna stråket (vertikalt) med arbetsnamnet Corson. Illustration: White

FAKTA Ull och Alma

Skulpturerna Ull och Alma, av Allan Runefelt, kommer att flyttas från sin nuvarande plats framför herrgården i Ultuna till det öppna torg som bildas framför rektorshuset och BioCentrum. Ull var himmsguden, rättsordningens beskyddare och guden för god jaktlycka. Hjulet han håller symboliserar den livgivande solen och den teknik som är grund för utveckling och forskning. Alma Mater är den "hulda modern", som står för frukt-samhet och omtanke om kommande släkten – kanske i konflikt med ny teknik!

Prefekt Rolf Johansson, arkitekt Gösta Ericson och fastighetschef David Carlsson. Foto: Mikael Propst

Inom kort tas första spadtaget till VHC, Veterinär- och husdjurscentrum. Det blir det tredje och största bygget som kommer att uppföras på SLU:s campusområde i Ultuna. Inflyttning är beräknad till 2014.

VHC är ett gigantiskt projekt i många avseenden. Byggnaden kommer att ge lokaler på totalt 53 000 kvadratmeter och där ska forskare, lärare, studenter samt UDS, Universitetsdjursjukhuset, inrymmas.

Trots att fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap vid SLU nu samlar merparten av sin verksamhet på ett ställe rör det sig ändå om vitt skilda behov, beroende på verksamhet.

Så här ser det nya Universitetsdjursjukhuset ut i arkitekternas skiss. Illustration: Nyréns Arkitektkontor

Blixtsnabb inflyttning väntar för djursjukhuset

Mia Runnérus kommer att känna igen sig i varje skrymsle och vrå när Universitetsdjursjukhuset, UDS, vid SLU flyttar in i sprillans nya lokaler år 2014. Som verkställande direktör har hon och övrig personal på klinikerna ägnat många månader åt hur de 343 rummen ska inredas.

– **DEN UPPGIFTEN** har verkligen varit nere på detaljnivå, säger Mia Runnérus. Ska dörren hängas åt vänster eller höger, var ska uttag för telefon och datorer sitta, vilken slags belysning och ventilation krävs?

På väggarna i hennes arbetsrum hänger detaljerade ritningar över de 18 500 kvadratmeter lokaler som UDS kommer att flytta in i. Och flytten måste gå fort, helst på två till tre dagar, för att kunderna, de fyrfota patienterna inte ska bli lidande. Normalt brukar man beräkna flyttiden för en så pass stor byggnad till åtta månader.

– Det känns märkligt, men flytten om fyra år måste planeras redan nu i höst, detalj för detalj, säger Mia Runnérus. Det är särskilt viktigt att avdelningen för bildiagnostik med bland annat röntgen och ultraljud snabbt kommer på plats och kan börja jobba. De behövs dagligen för undersökningar av både små och stora djur.

MÅNGA UPPSALABOR förknippar Ultuna med de djurkliniker som finns där. Ända sedan 1977, när SLU bildades, har det funnits möjligheter att här söka vård för sin sjuka häst, hund, katt, eller andra djurslag.

I dag hör klinikerna till UDS, Universitetsdjursjukhuset, vars nya organisation invigdes i januari 2007. UDS står på egna ben ekonomiskt, men har fortfarande en stark koppling till SLU när det gäller forskning och utbildning. Antalet patienter har stadigt ökat. Under 2009 besöktes klinikerna av 6 300 hästar och drygt 18 000 smådjur. Det är ungefär så många patienter som är möjligt med nuvarande bemanning i de gamla lokalerna.

Mia Runnérus tillträdde jobbet som verkställande direktör vid UDS hösten

Foto: Julio Gonzalez, SLU

Mia Runnérus har lagt ned mycket tid på planering av det nya Universitetsdjursjukhuset.

2007. Hon visste redan då att det fanns planer på att bygga nytt. Klinikcentrum på Ultuna, där merparten av personalen arbetar, har länge haft problem med fukt och mögel som inte har kunnat åtgärdats trots flera ombyggnationer.

– Det här är ett mycket spännande bygge där vi verkligen har fokuserat på funktionen för olika verksamheter. Ritningarna har reviderats i flera omgångar och vi har nu kommit ner till en rimlig nivå där vi har bantat bort yta, totalt 1 500 kvadratmeter, men inte funktioner.

Det nya UDS kommer att bli ett av de modernaste djursjukhusen i världen. I de nya lokalerna har det planerats för att kunna erbjuda bra och avancerad djursjukvård med den senaste tekniken. Förutom att det bör locka ett stort antal patienter hoppas man att det även ska bidra till rekrytering av skickliga veterinärer.

I DET NYA DJURSJUKHUSET ska det också finnas plats för studenter, främst de som läser till veterinär, samt forskare vid SLU.

En viktig uppgift har därför varit att få rätt flöden på personal, studenter och djurägare för att verksamheten ska fungera. Sedan kliniken 2008 fick ett utbrott av den resistenta MRSA-bakterien, har personalen tvingats prioritera smittskyddet mer.

Behandling och uppställning av djur med misstänkta smittor måste strikt

separeras från övrig verksamhet för att allt ska fungera vilket märks tydligt på ritningarna av det nya djursjukhuset.

– Vår ambition är att UDS ska kännas attraktivt för många djurägare när de behöver uppsöka vård för sina hästar och smådjur. Vi vill erbjuda bred kompetens och hög tillgänglighet, säger Mia Runnérus.

Carin Wrangle

carin.wrangle@adm.slu.se

FAKTA

Veterinärmedicinen kan i dag erbjuda behandling och vård som är i klass med humanvården.

I det nya UDS kommer det att finnas:

- Mottagning för smådjur + häst
- Operation av smådjur + häst
- Poliklinik för smådjur + häst
- Specialistmottagning hud, tänder, hovvård, rehabilitering
- Isoleringsavdelning för smådjur + häst
- Bildiagnostik för smådjur + häst med röntgen, ultraljud, MR-kamera, scintigrafi
- Löparbanor, ridhus och longeringsvolt för hältutredning av häst
- Avlivning av smådjur + häst

Tre djurägare på besök vid UDS
Vad tycker de om ett nytt djursjukhus?

Foto: Karin Nilsson, SLU

ANN-KATRIN JOHANSSON med Cornish Rexkatten Ozzy:

– Det är bra att ett nytt djursjukhus byggs, det gamla börjar bli slitet. Vi önskar också ett apotek med kunnig personal i direkt anslutning till det nya sjukhuset, så att man slipper åka runt i Uppsala med ett svårt sjukt djur för att hitta rätt medicin.

Foto: Karin Nilsson, SLU

GULLI GRADIN WEDHOLM med dvärgschnauzern Sixten:

– Det är väl inget fel på det som är! Men visst är det viktigt att det byggs nytt. Det är fantastiskt att vi har ett så framstående djursjukhus i Uppsala.

Foto: Karin Nilsson, SLU

GÖRAN KRYPTIN med sin hund Jessie:

– Jag är väldigt nöjd med den veterinärvård min hund fått här, men hoppas att det kommer bli kortare väntetider till receptionen i det nya djursjukhuset.

Vissa forskare får flytta söderut

– När man rör om i grytan så tvingas man tänka om och tänka nytt. Det är väl ungefär så det kommer att bli när vi flyttar ihop i nya VHC-byggnaden.

Professor Göran Andersson och hans kollegor, som alla forskar inom husdjursgenetik, hör till en grupp SLU-anställda som har sina arbetsplatser på BMC, Biomedicinskt centrum i Uppsala.

Foto: Carin Wrangle, SLU

– Laboratorielokalerna kommer att användas maximalt, säger professor Göran Andersson.

OM FYRA ÅR går flyttlasset för dem fyra kilometer söderut till Campus Ultuna – en händelse som vissa ser fram emot och andra är mer tveksamma till.

– Själv är jag positiv till att nästan alla forskare, lärare och övrig personal inom VH-fakulteten kommer att flytta in i samma byggnad. Jag tror det kommer att hända spännande saker, särskilt inom forskningen, när vi kan träffas mer över institutionsgränserna.

Göran Andersson menar att den vetenskapliga miljön på BMC upplevs som mycket positiv för honom och de andra SLU-forskare som finns där i dag. Här finns väl fungerande lokaler samt etablerade samarbeten med forskare från Uppsala universitet och andra lärosäten.

Hur det kommer att fungera i VHC, Veterinär- och husdjurscentrum, blir kanske svårt att förutspå, men Göran Andersson är övertygad om att där skapas en kreativ forskningsmiljö som kommer att attrahera såväl duktiga forskare från hela världen som annan personal.

– Det kan skapa nya samarbeten som kan

stärka befintliga vetenskapliga nätverk som idag finns på BMC.

Han har under flera år suttit med i en arbetsgrupp som utrett behoven av laboratorielokaler och utrustning i VHC-huset.

– I vårt arbete har vi strävat efter att spara ytor och undvika dubbleringar i syfte att hålla kostnaderna nere. Laboratorielokalerna kommer att användas maximalt och det kräver stor flexibilitet när det gäller utrustning och personal.

– Man måste som forskare se krasst ekonomiskt på vilken utrustning som behövs. I vår forskning om genetiska orsaker till olika sjukdomar hos djur, inte sällan med en komparativ koppling till människor, vänder vi oss ofta till laboratorier i olika delar av världen. Vi ger uppdragen, till exempel sekvensering av DNA, till det laboratorium som är bäst och mest kostnadseffektivt.

GÖRAN ANDERSSON menar också att i det nya, moderna VHC kommer förutsättningarna för samverkan mellan olika forskare att skapa en infrastruktur vilken kan leda till kunskaper och resurser som blir efterfrågade av forskare långt utanför landets gränser.

– Även den samlade kompetens av forskare som SLU kan erbjuda tror jag blir efterfrågad. Den mix av husdjursgenetiker, veterinärer, molekylärgenetiker, epidemiologer med flera som finns här utgör en unik kompetens som vi ska dra nytta av. Och om några år sitter vi alla i samma hus, fantastiskt!

Carin Wrangle

carin.wrangle@adm.slu.se

VHC – inte ett hus som andra

Det officiella, första spadtaget för VHC, Veterinär- och husdjurscentrum, tas den 26 oktober. Men redan i slutet av september påbörjades arbetet med att ta bort matjorden från byggplatsen på södra Campus Ultuna.

STUDENTER OCH PERSONAL vid SLU samt besökare på campusområdet får samsas med lastmaskiner, lastbilar, byggekranar, grävsopor och många hantverkare ett bra tag framöver. Först 2014 ska hela bygget vara klart.

Peter Thorén är, som VHC:s föreståndare vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap vid SLU, en av spindlarna i nätet för byggandet av VHC. Han menar att projektet är unikt i sitt slag, och att det var ett riktigt beslut att bygga nytt. Delar av de nuvarande lokalerna är för omoderna och passar inte verksamheten.

– **ETT SÄNT HÄR HUS** kommer inte att byggas igen i Sverige, säger han. Att i samma huskropp inrymma djursjukhus, stallar, laboratorier, kontorsrum och utrymmen för utbildning och forskning är oerhört komplext.

– Det går till exempel inte att bygga på höjden när man jobbar med djur. Därför breder vi ut oss istället över en stor yta.

Jobbet som föreståndare och SLU:s

representant i projektgruppen för VHC innebär att ständigt lösa problem och hitta svar på olika frågor. Peter Thorén sitter med i ett antal arbetsgrupper när det gäller VHC-bygget och campusutvecklingen.

HAN ÄR I GRUNDEN disputerad genetiker från Uppsala universitet men karriären har därefter tagit annorlunda vägar. På SVA arbetade han tidigare med att utveckla och driva diagnostikverksamhet med, ibland, ganska extrema situationer som det stora fågelinfluensautbrottet 2006.

Den erfarenheten har han god nytta av i planerandet av VHC. Inredningen av byggnaden kommer att innehålla många laboratorier för olika ändamål. Upphandlingen av inredning och utrustning kommer att bli en grannlaga, framtida uppgift där ett stort ansvar ligger på honom.

– Trots allt ansvar sover jag fortfarande gott om nätterna, säger Peter Thorén.

Carin Wrangle

carin.wrangle@adm.slu.se

Sveriges enda Universitetsdjursjukhus

För djuren – nu och i framtiden

Universitetsdjursjukhuset (UDS) vid SLU kan erbjuda hög kompetens inom de flesta kliniska områden. Genom vårt goda samarbete med fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, vid SLU, har vi tillgång till spetskompetens inom många kliniska områden.

UDS har verksamhet dygnet runt och bedriver allmän och kvalificerad djursjukvård.

Smådjurskliniken tel 018-67 26 80

Alla dagar, dygnet runt, tar vi emot akut sjuka och skadade smådjur.

Var vänlig och ring kliniken innan ni kommer in.

Tidsbokning: vardagar kl 08.00–16.00

Hästkliniken tel 018-67 29 50

Alla dagar kl 08.00–24.00 tar vi emot akut sjuka eller skadade hästar.

Vänligen ring hästkliniken först och meddela att ni kommer.

Tidsbokning: vardagar kl 08.00–16.00

Ambulatoriska tel 018-67 29 90

Ambulatoriska kliniken besöker gårdar alla dagar, dygnet runt, efter överenskommelse per telefon.

Tidsbokning: vardagar kl 08.00–09.00.

Övriga tider finns telefonsvarare som hänvisar till jourhavande veterinär.

Besök gärna **www.slu.se/universitetsdjursjukhuset**

Illustration: Andrej Marchowski, arena 3D

Foto: Viktor Wrange

Foto: Julio Gonzalez, SLU

Överst t v visas hur det kan komma att se ut inifrån det nya BioCentrum, med det gula rektorshuset utanför. Nederst t v ses Undervisningshusets aula där en informationsstund om campusutvecklingen pågår för anställda vid SLU. Stora bilden: Prorektor Lena Andersson-Eklund är ytterst ansvarig för utbildnings- och studentfrågor.

”Nya Campus Ultuna blir kanon”

– Det nya campuset ska vara välkomnande och visa en tydlig ingång till SLU.

Det ska signalera vår verksamhetsidé, att på ett hållbart sätt nyttja naturresurserna. Jag har stora förväntningar på Campus Ultuna, säger SLU:s prorektor Lena Andersson-Eklund.

Hon är den inom universitetet som är ytterst ansvarig för utbildnings- och studentfrågorna, och hon räknar med att det nya campusområdet kommer att påverka studiemiljön både indirekt och direkt.

Den indirekta påverkan sker genom att verksamheterna tydligare samlas, vilket stimulerar både effektivitet och kreativitet.

– Det kommer att göra hela SLU till ett bättre universitet, vilket i sin tur kommer studenterna till godo, anser Lena Andersson-Eklund.

Den direkta påverkan sker genom att undervisningslokaler bättre samlas kring corson mitt på campus, vilket gör det lättare för studenter att mötas och umgås även om man går på olika program och i olika årskurser.

Dessutom kommer studenter,

lärare och stödfunktioner – till exempel bibliotek, studievägläda, studerandeservice och den pedagogiska verksamheten som bedrivs i Universitetspedagogiskt centrum – att komma närmare varandra.

– Jag tror att det blir kanon, säger prorektor.

– I DAG LIGGER fortfarande många av stödfunktionerna utspridda över Ultunaområdet och inte så nära studenterna som de borde. Inte minst är de svårtillgängliga för studenter med funktionshinder. Visserligen kan mycket skötas över webben, men om man har problem är den personliga kontakten viktig, och om hinder finns kan det vara svårare att ta de nödvändiga kontakterna.

I dag är det ofta lättare för

studenter med problem att vända sig till lärarna i stället för till de personer på studentservicen som är specialister på sådana frågor. Lena Andersson-Eklund tror att lärarna kan få avlastning samtidigt som det blir lättare att få kontakt med rätt stödperson.

Undervisningshuset är sedan tidigare renoverat och funktionellt både vad gäller tillgänglighet och teknisk utrustning, konstaterar prorektor och tillägger:

– Nu är det fräscht och bättre anpassat för modern pedagogik och utbildning.

Tillgängligheten för studenter med olika funktionshinder är dock fortfarande på sina håll inte riktigt bra, bland annat finns det en hel del nivåskillnader i den yttre miljön.

– Dagens lösningar är inte alltid de bästa, men det nya campus ska

få bättre anpassningar, säger Lena Andersson-Eklund.

Men inte bara undervisnings- och administrationslokaler blir bättre anpassade för dagens studentliv. Det gäller även ”kringlokaler” av olika slag, till exempel salar med datoruppkopplingsmöjlighet, uppehållsrum med mikrovågsugnar samt arbetsrum för grupparbeten.

ATT TYDLIGARE samla studenter och forskare i de nya centrumbyggnaderna bidrar också till mer liv och rörelse och leder till ökad aktivitet och kreativitet, menar Lena Andersson-Eklund.

Hon tror också att ett modernt campus är ett viktigt redskap i rekryteringen av nya studenter:

– Bättre och enklare tillgång till information och studie vägledning, eller exempelvis till

ännu bättre mottagande av nyanlända studenter kan säkert vara argument i studentrekryteringen.

Beskedet som regeringen lämnade i somras, att SLU nu tillåts att erbjuda studenterna bostäder är också intressant, även om hon ännu inte kan säga något om hur det kan ske i framtiden.

– Vi måste först ta upp det i diskussioner internt, för att se om, och i så fall hur, och i vilken omfattning vi kan lösa detta praktiskt. Behov och möjligheter behöver utredas först, i samråd med både studentkårerna och med Akademiska Hus, slutar Lena Andersson-Eklund.

Mikael Jansson

mikael.jansson@adm.slu.se

Foto: Viktor Wrange

Aulan i Undervisningshuset har blå ytterväggar. Huset är en naturlig samlingspunkt för studenter.

Närhet ger starkare campus

Campus Ultuna är en typisk universitetsmiljö. Eller snarare, håller på att bli. De nya byggnader som växer fram i området skapar en helt ny närhet mellan de olika institutionerna.

Ingrid Gustavsson, arkitektråd på Akademiska Hus, menar att det nya campuset både kommer att öka områdets attraktionskraft och skapa en mer stimulerande och kreativ miljö för forskare och studenter.

– Att ta del av andras forskning, den viktiga kritiken och ifrågasättandet liksom det egna arbetet ges nya och bättre möjligheter.

Människor och studenter vill mötas och diskutera. Miljön måste understödja detta.

Trenden är densamma världen över. När nya campus byggs spelar arkitekturen en viktig roll. Framträdande arkitektur, inte sällan spektakulär och nyskapande används för att dra blickarna till sig och presentera en stad, en region, ett område. Arkitekturen

spelar också en viktig roll för att skapa ett intressant och dynamiskt campus.

Förändringarna på Campus Ultuna, hoppas Ingrid Gustavsson ska ge området en ny stark identitet.

– Att minska avstånden inom campus, både fysiskt och mentalt är viktigt. Kanske är det extra viktigt för oss som i mångas ögon lever i ett land långt borta.

Elisabeth Löfqvist

"Det blir fantastiskt att ta emot besökare"

Möten är själva grundbulten för samverkan i olika former.

SLU:s vicerektor Johan Schnürer, med ansvar för just samverkan, ser enbart positiva effekter av den förtätning som just nu sker på Ultuna campus.

– **DE NYA BYGGNADERNA** kommer att visa att SLU är ett universitet som verkligen satsar för framtiden. Det kommer att bli fantastiskt att ta emot besökare från såväl Sverige som utlandet och visa dem vårt nya campus, säger han med stor entusiasm.

Nya lokaler i all ära, samverkan sker ändå bäst när människor möts i olika former. Johan Schnürer ser framför sig hur SLU:s satsning på cirka två miljarder kronor kommer att locka till sig duktiga forskare från hela världen. Han hoppas också att fler studenter ska söka sig till SLU, när ännu fler får vetskap om att här erbjuds bra utbildningar i kombination med en sjudande och mycket kreativ miljö.

Forskarskolor, seminarier, gemensamma möteslokaler och lunchrum. Det kommer att myllra av liv ute vid SLU på Ultuna när det nya campusområdet är färdigbyggt.

– Närheten kommer att underlätta alla former av samarbete. Forskare kan ännu enklare ha tjänster som finansieras av flera institutioner och studenter kan lättare göra examensarbeten som är gränsöverskridande. Laboratorielokalerna och annan teknisk utrustning kan effektivt nyttjas av många fler.

– Jag är övertygad om att alla kommer att vinna på det nya campus som just nu byggs och att vi också kan locka nya finansiärer.

Johan Schnürer har många år bakom sig som forskare och prefekt vid institutionen för mikrobiologi, nu inrymd i Genetikcentrum på andra sidan Dag Hammar-skjöld's väg. Avståndet på cirka en kilometer från centrala campus har upplevts som alltför långt bort av framför allt studenter.

Foto: Viktor Wrange

FAKTA Uppdrag samverkan

Johan Schnürer är SLU:s rektor med ansvar för samverkan. I hans uppdrag ligger att bredda perspektiven för SLU:s forskning, bygga nätverk och skapa samarbetsprojekt med andra universitet, såväl i Sverige som utomlands. Kontakter ska även tas med näringslivet inom olika sektorer.

Men det blir det ändring på nu, konstaterar Johan Schnürer. Till sommaren 2011 kommer verksamheten att flytta in i BioCentrum i sällskap med fem andra institutioner.

I hans nya tjänst som vicerektor med ansvar för samverkan är kontakterna med omvärlden högsta prioritet. Besökare från andra universitet, forskningsstiftelser, näringslivet, departement och många, många fler aktörer kommer att bjudas in till den nya och spännande miljö som nu skapas vid SLU.

Carin Wrange

carin.wrange@adm.slu.se

"Vi behöver landmärken!"

– **Mänskliga möten kan aldrig rationaliseras bort** – de behövs.

Sociolog Tuula Eriksson vill ha ett campus som är inbjudande, präglas av öppenhet och som synliggör SLU:s verksamhet.

ELEKTRONISKA MÖTEN har sina begränsningar. För att de ska vara effektiva och rationella så bygger det ofta på att deltagarna har träffats på riktigt förut. Detta gäller naturligtvis också för ett universitetscampus, menar Tuula Eriksson:

– Det är viktigt med mötesarenor. När man skapar en stor miljö är det lätt att tänka fel. Möten uppstår inte per automatik. En miljö full av folk kan vara en stressfaktor. Det är därför väldigt viktigt att hitta utrymmen för naturliga möten, dels så att lärare och studenter kan mötas och dels för institutionsövergripande möten.

– Det vi vet är att naturliga möten ofta är kopplade till stödfunktioner som matservering, kaffeautomat, utställningar, bankomat – med service vi är i behov av.

Hon tycker att det är lite torftigt att det i dag saknas en bankomat, med tanke på det stora antalet människor i Ultuna. Hon efterlyser också öppna samlingsplatser inomhus för höst- och vintertid.

– Tänk om vi skulle skapa en paviljong för vinterbruk med värme och med information och utställningar. Mötes- och aktivitetsplatser måste tilltala olika delar av våra sinnen, restauranger är till exempel ofta bullriga, säger Tuula Eriksson.

Hon vill också att planerna ska vara beredda att löpande förändra campus.

– Det är viktigt att miljön successivt anpassas till brukarnas behov. En fungerande miljö är progressiv och dynamisk!

Landmärken, som underlättar för besökare att orientera sig på campus, vill hon också ska finnas.

Foto: Viktor Wrange

FAKTA Tuula Eriksson

Tuula Eriksson är sociolog, inriktad på organisationsutveckling och har bland annat forskat kring hållbar utveckling samt platsens betydelse i sina internationella grannskapsstudier. Hon är chef för avdelningen för landskapsarkitektur, institutionen för stad och land, SLU.

– De ska vara kopplade till SLU:s huvudområden. De ska förmedla ett intryck av platsen och det verksamheten står för. Vad är det för känsla vi vill förmedla till dem som bor här, vistas tillfälligt här eller som studerar och jobbar här?

– Det kan handla om morgondagens samhälle – hållbar utveckling – vad pågår i frontlinjen? Vi skulle pedagogiskt kunna visa vilken typ av kunskap vi producerar. Det är viktigt att vi inte missar möjligheten att synliggöra vår samlade kompetens, säger Tuula Eriksson.

Mikael Propst

mikael.propst@adm.slu.se

SHAPING THE FUTURE

VI VILL GE **DIG** EN MÖJLIGHET ATT FÖRVERKLIGA DINA DRÖMMAR FÖR ATT SKAPA DIN FRAMTID. DU ÄR UNIK OCH DU KAN GÖRA SKILLNAD PÅ **DITT** SÄTT.

VI KAN GENOM VÅRA UNIKA UTBILDNINGAR HJÄLPA DIG ATT NÅ **DINA** MÅL. HOS OSS HITTAR DU PROGRAMMET SOM DU INTE VISSTE FANNS.

VAD SKA **DU** BLI?

www.slu.se/utbildning

Ultuna Kunskapsträdgård
bjuder på öppna föreläsningar
varje vecka.

Uppsala universitet och dess
5414 anställda gillar detta.

Visa alla 1477 kommentarer.

Carl von Linné jag hade gärna
besökt er :-)

För ungefär 233 år sedan • Gilla

Olof Rudbeck ni får vara i min
teater om ni vill.

För ungefär 308 år sedan • Gilla

Anders Celsius bra att ni höjer
temperaturen!

För ungefär 266 år sedan • Gilla

Foto: Julio Gonzalez, SLU

Kerstin Svennersten Sjaunja är nöjd med att Lövsta forskningscentrum snart står klart.

Stark tro på svensk animalieproduktion

Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur blir en av Europas modernaste anläggningar för forskning och undervisning på mjölkkor, fjäderfä och gris.

INVESTERINGEN är en satsning för framtiden som syftar till att såväl näringen som SLU ska ligga i framkant globalt sett.

SLU tror starkt på svensk animalieproduktion. På Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur ska ny kunskap för en hållbar, effektiv och lönsam animalieproduktion tas fram.

– **SATSNINGEN ÄR** central för att vi ska nå vår vision om att alla djur ska nyttjas på ett hållbart sätt. En stor utmaning är att fortsätta höja ribban utan att näringens konkurrenskraft går förlorad, säger Kerstin Svennersten Sjaunja, dekan

på fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap.

SIKTET ÄR INSTÄLLT PÅ att skapa ett eftertraktat forskningscentrum med gott om internationella studenter och forskare. Utvidgade samarbeten med näringslivet, nationellt som internationellt, är också prioriterat.

– Den globala forskningen om lantbrukets djur utvecklas och SLU tänker fortsätta vara en ledande aktör. De nya toppmoderna faciliteterna hjälper oss hänga med i täten, säger Kerstin Svennersten Sjaunja.

Den nya anläggningen gynnar SLU:s forskare och studenter på flera sätt.

– Vi får nya möjligheter att knyta ihop veterinärmedicinsk och husdjursvetenskaplig forskning och bättre förutsättningar att starta projekt tillsammans med näringslivet. Att våra studenter utbildas i miljöer där de använder senaste teknik innan de kommer ut i arbetslivet är förstås också mycket värdefullt, avslutar Kerstin Svennersten Sjaunja.

VISSTE DU ATT...

SLU har sex olika utbildningar som ger möjlighet att arbeta med djur:

- veterinär
- husdjursagronom
- husdjursvetenskap – kandidat
- djursjukskötare
- hippolog (tre inriktningar)
- etologi och djurskydd

Carl Blomgren
carl.blomgren@adm.slu.se

Allt sedan det första spadtaget i augusti 2009 har det grävts på Lövsta.

Foto: Viktor Wränge

Illustration: tema

Foto: Viktor Wrangé

Mats Pehrsson, driftledare på Lövsta forskningscentrum, öppnar gärna dörren för besök på anläggningen.

Lövsta unik mötesplats för SLU och lantbruksnäring

Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur uppförs nu strax sydost om Uppsala. Anläggningen är inte bara till för forskning och utbildning kring lantbrukets produktionsdjur utan ska också göras tillgänglig för allmänheten. **Hösten 2011 sker invigning.**

SLU INVESTERAR ÖVER 300 miljoner kronor i Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur. Investeringen innebär att SLU får toppmoderna faciliteter och kan samla sina besättningar med mjölkkor, grisar och fjäderfä på ett och samma ställe.

– Anläggningen ska vara så lik en vanlig gård som möjligt och vår målsättning är att vara ett nationellt föredöme, säger Mats Pehrsson, driftledare på Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur.

REDAN I HÖST flyttar värphönsen och slaktkycklingarna in i sina nya stallar. I september 2011 ska mjölkkorna vara på plats och senare den hösten flyttar de sista

”hyresgästerna” in i form av ett gäng grisar. Därefter är allmänheten välkommen på besök.

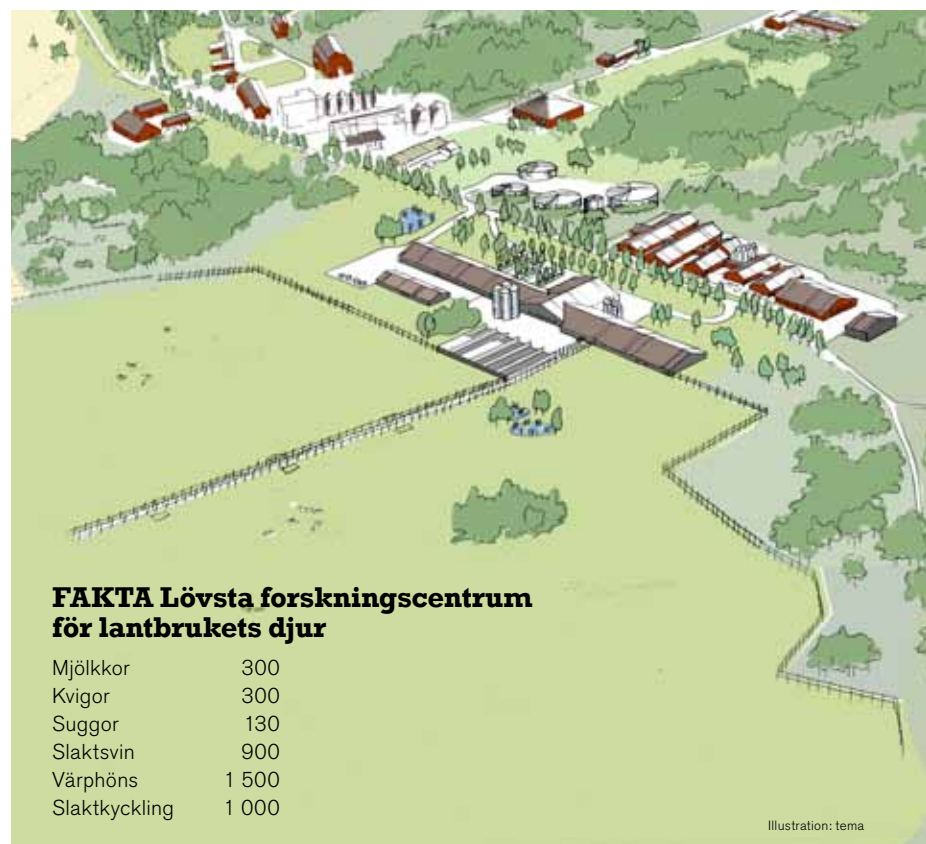
– Vi kan hålla alla djurslag utomhus och kommer att ta emot studiebesök med personer i alla åldrar. Smittskyddsaspekter gör att studiebesöken måste ske gruppvis på avtalade tider. Vi kikar också på möjligheter att anordna betessläpp som kan vara helt öppna för allmänheten, säger Mats Pehrsson.

Forskningen på Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur kommer att omfatta hela animalieproduktionskedjan. Forskningen täcker bland annat djurens beteende, utformning av stallar och olika foderslag.

– Djurens mat- och sömnvanor kan studeras ingående, liksom hur de påverkas av olika golvunderlag, golvströ, liggplatser och foderblandningar. Ekologiska och konventionella lösningar kan också jämföras med varandra, säger Mats Pehrsson.

EN KRAFTFULL INFRASTRUKTUR för datainsamling och bearbetning av data byggs upp. Data för viktiga produktionsparametrar i stallmiljön såväl som på djurindividuella nivå samlas in kontinuerligt och hamnar i en databas. Detta ger mycket goda förutsättningar att styra, kontrollera och utvärdera alla försök som genomförs.

– Vi kommer att ha extremt bra koll på varje led i produktionskedjan. Vår struktur gör det möjligt för oss att genomföra försök åt externa uppdragsgivare och förse dem med både rådata och färdiganalyserade resultat, säger Mats Pehrsson.

FAKTA Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur

Mjölkcor	300
Kvigor	300
Suggor	130
Slaktsvin	900
Värphöns	1 500
Slaktkyckling	1 000

Illustration: tema

Alla studenter som läser djur- eller livsmedelsrelaterade utbildningar på SLU kommer under delar av utbildningstiden att vara på Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur. Ett nybyggt slakteri vid anläggningen gör det möjligt för studenterna att betrakta hela livsmedelskedjan från foderproduktion och djuruppfödning till slakt och förädling utan att lämna området.

Lövsta forskningscentrum för lantbrukets djur ska bli självförsörjande på energi. Därför kommer en egen biogasanläggning att uppföras. I biogasanläggningen

ska gödsel från djuren och gräs från vallarna rötas och bli till biogas. Biogasen kan användas för att producera el och fjärrvärme eller uppgraderas för att bli fordonsgas.

– Faller allt väl ut förser vi oss själva med all energi vi behöver och kan leverera fjärrvärme till ett närliggande bostadsområde, säger Mats Pehrsson.

Carl Blomgren

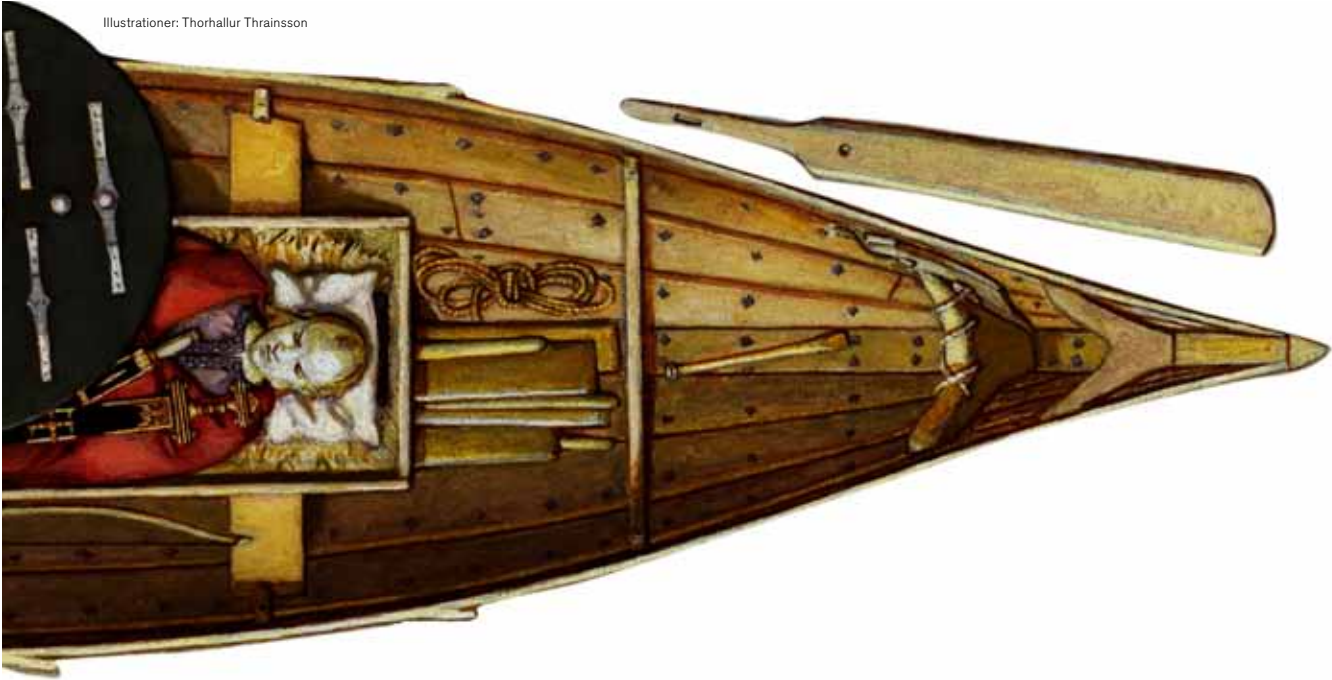
carl.blomgren@adm.slu.se

Foto: Viktor Wrangé

VISSTE DU ATT...

SLU bedriver ett omfattande jord- och skogsbruk på flera håll i landet. I Uppland äger SLU 1 400 hektar åkermark, 860 hektar skog och 450 hektar betesmark.

Elev fann båtgrav

Det förhistoriska Ultuna var en ort av betydelse. Det vittnar de många fynden från området om.

– **Ultuna är ett minerat fält ur arkeologisk synvinkel, säger Lennart Hulth, engagerad i områdets historia.**

LENNART HULTH är agronom och har hela sitt yrkesliv arbetat inom SLU med utbildnings-, service- och säkerhetsfrågor. Samtidigt har han odlat sitt stora intresse för Ultunas historia och har varit med och skapat en vandringsled genom natur och kultur i området, Ultunaringen.

Det märkligaste gravfyndet,

berättar Lennart Hulth, gjordes vid mitten av 1800-talet av en historieintresserad elev, Carl Albert Gjöbel, vid det dåvarande Lantbruksinstitutet. Fyndet var en båtgrav, där den döde lagts obränd i en träbåt tillsammans med rika gravgåvor.

– **BÅTGRAVEN** var en sensation när

den hittades. Det var första gången en sådan grav påträffades i Sverige. Det var stormän, sin tids höjdare, som begravdes på det här sättet.

Båtgraven låg i en nu bortschaktad del av Ultunaåsen, numera parkeringsplats bredvid restaurang Syltan, centralt i Ultuna. Fyndet har daterats till omkring 650 e Kr. Några

årtionden senare fann man liknande båtgravar i Vendel och den fyndplatsen har gett den här tiden dess namn, Vendeltid.

Norr om parkeringsplatsen vid Syltan låg ättebacken, gravplatsen för byns döda. Olof Rudbeck, verksam i Ultuna under 1670-talet, talar om 600–700 ättebackar, gravurnor med brända ben och skeppsnitar. Nyligen, i samband med grävningar under Stora logen, har arkeologerna hittat ytterligare sådana urnor. Gravarna är från 400–1000 e Kr. Det var under den här tiden, framförallt under vikingatiden, som Ultuna bör ha varit en betydande ort och området fick sitt namn. Ull efter den fornnordiska guden och tuna, som anger en plats av betydelse.

VID DENNA TID låg delar av dagens Ultuna fortfarande under vatten, som del av en stor insjö, efter den senaste istiden. Dåtidens Ultuna låg i en skyddad vik med hamn. Viken begränsades av Tyskbacken i väster och herrgårdsholmen i öster och nådde fram till Syltan nedanför undervisningshuset. Lennart målar upp en bild med segelleder in till hamnen och med vikingatida skepp och båtar uppdragna på sluttningarna.

– Ultuna var förmodligen en betydande centralort med

koppling till Gamla Uppsala, men vi vet inte hur det hängde ihop. Området låg både handelsmässigt och militärt strategiskt väl till.

I ULTUNA FINNS arkeologiska fynd från mitten av bronsåldern till högmedeltid (1300-tal). Arkeologen Helena Hulth, Lennarts dotter, rankar området som den mest betydelsefulla fornlämningsplatsen i Uppland. Marken är fornlämningstät samtidigt som den är mycket förändrad topologiskt. Lennart Hulth befarar att närmare åttio procent av alla fornlämningar har förstörts då Campus Ultuna byggts ut under åren.

– Arkeologiska fynd har varit beroende av att historieintresserade personer råkat befinna sig på plats.

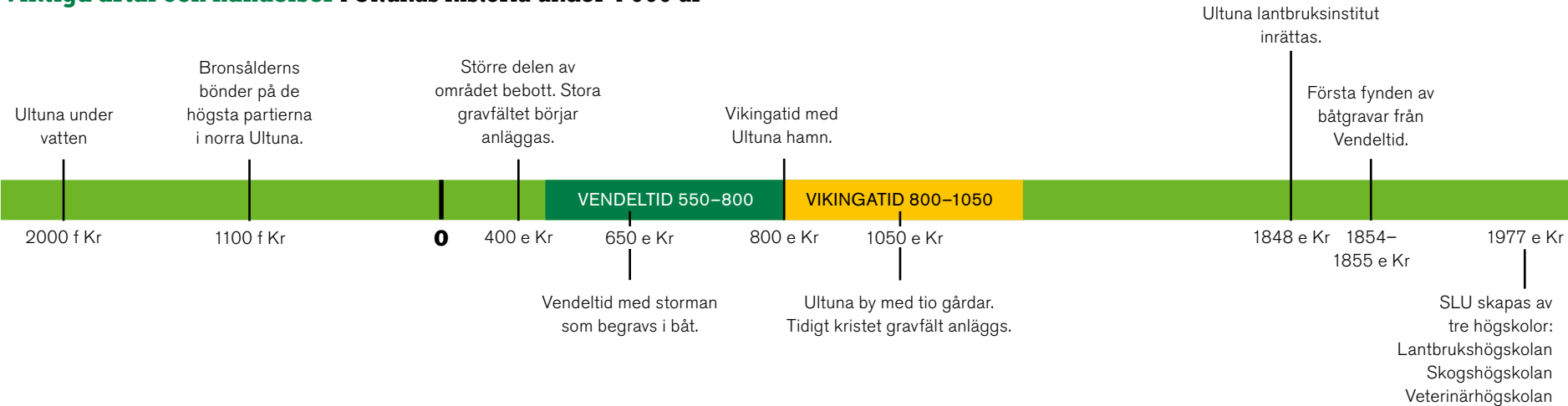
Lennart Hulth är en av dem. Han var med och gjorde länsstyrelsen uppmärksam på boplatslämningar i samband med ett grävarbete 1996, vilket ledde till att en arkeologisk utredning gjordes av hela Ultunaområdet. Sedan dess krävs det tillstånd av länsstyrelsen vid alla slags grävarbeten här och en arkeologisk undersökning måste alltid göras.

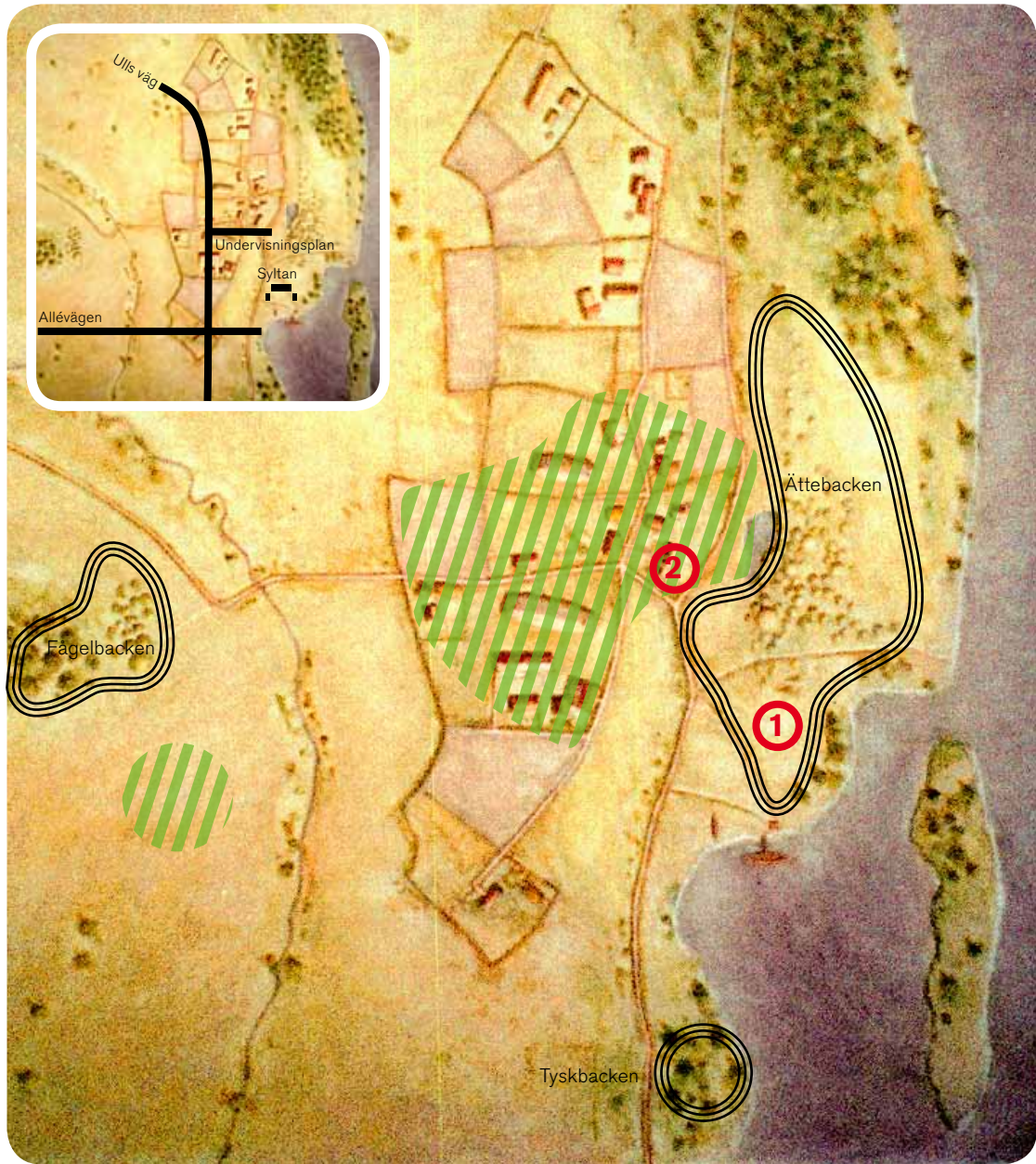
Karin Nilsson
karin.nilsson@adm.slu.se

Foto: Julio Gonzalez, SLU

Viktiga årtal och händelser i Ultunas historia under 4 000 år

Rekonstruktion av båtgrav funnen i Ultuna på 1850-talet. I båtgraven fanns, förutom skelettdelar, svärd, sköldbucklor, kokredskap, spelutrustning och en hjälm med mera – allt som den döde behövde i sitt nästa liv.

Ultunahjälmen.

Foto: Christer Åhlén, Historiska museet

Rekonstruktion av ett vikingatida Ultuna. Viktiga fynd- och boplatser är utmärkta. Lilla kartan, infälld, visar viktiga orienteringspunkter från dagens Ultuna.

- Sannolika boplatstyr
- Gravfältens sannolika utbredning

Foto: Markus Andersson

Håsthänge styrker kultplats

- Yes! men nu spricker budgeten...

Den tanken flög genom arkeologen Helena Hulths huvud en dag i maj 2008. Ett hänge i form av en häst, tillsammans med flera andra fynd, kom då fram vid utgrävningar i campusområdet.

PÅ UPPDRAG av Akademiska Hus, ledde Helena Hulth en arkeologisk undersökning inför bygget av nya BioCentrum. Redan under utgrävningens andra dag fann arkeologerna flera fynd i ett

schakt mellan rektorshuset, informationsavdelningens hus och där BioCentrum nu byggs. Det mest uppmärksammade fyndet var ett hästhänge.

Hänget, berättar Helena Hulth,

är från Vendeltid. Det är gjort av brons eller vitmetall och det finns spår av förgyllning på manen. På baksidan finns nålfästen som visar att hästhänget först använts som spänne. Det göts på 700-talet, förmodligen någonstans i Sverige. Hänget bars av en välbärgad man eller kvinna, vilket stödjer tanken om en aristokratisk bosättning i Ultuna. Kanske höll Ultunahästen en gång i tiden ihop silkesjalen på sin ägares axlar?

- VAD HÅSTHÄNGET betydde för sin vendeltida bärare vet vi inte, men hästen var viktig för människan. Den är ett återkommande motiv som smycke och på bildstenar* och förknippas allmänt med saker som styrka, snabbhet, mod, lojalitet, frihet och tankens flykt.

FAKTA Helena Hulth

Helena Hulth arbetar vid Stiftelsen Societas Archaeologica Upsalensis (SAU) och har varit projektledare vid flertalet arkeologiska utgrävningar i Ultuna. SAU är en avknoppning från Uppsala universitets arkeologiska institution och utför undersökningar på uppdrag av t ex olika byggföretag. Helena har arbetat där sedan 1998, då stiftelsen bildades.

I de gamla gudasagorna, beskrivna i Äldre Eddan, nämns över tjugo hästar. Den mest kända är kanske Odens häst, Sleipner, som brukar avbildas med åtta ben. Ultunahästen har fyra. Vilken häst som hästhänget avbildar är svårt att säga. Det kan till exempel vara Arvaker eller Allsvinn, de två hästar som drog Solen, Skinnfaxe som drog Dag eller Rinfaxe som drog Natt.

Hästhänget låg i ett lager tillsammans med obrända ben från olika djur (bland annat svin, nötkärr, häst, fågel, gnagare och fisk), amuletringar, kammar, klippta mynt från bland annat Tunisien, Afghanistan och Tyska riket, spetsvapen, och miniatyrer av pil- och spjutspetsar. Föremålen är från 600–1000-talet.

- DEN STORA MÄNGDEN fynd förbryllade oss eftersom de inte låg i en grav och inte heller innanför ett hus. Föremålen var generellt mycket välbevarade. Nu tror vi att platsen där fynden gjordes kan vara en del av en yta för kultutövning, som låg i

direkt anslutning till en stor gård. Lämningar efter ett hus från 600–till 800-talet har senare hittats mellan informationsavdelningens hus och parkeringen norr om Stora logen.

Förutom hästhänget, tyder amuletringarna och miniatyrer av pil- och spjutspetsar på en plats för tillbedjan. Enligt den fornordiska mytologin var Ull båg- och jaktguden och även rättsordningens beskyddare.

– Ull var en god skytt och bra att åkalla inför jakt och rätts-tvister. En stor gård som Ultuna har troligen även haft en juridisk funktion.

– Vi har fynden och platsens namn som stödjer idén om en plats för kultutövning, säger Helena Hulth.

Karin Nilsson

karin.nilsson@adm.slu.se

* en bildsten är en huggen stenhäll, som rests för att hedra en död person och som uteslutande dekorerats med bildmotiv.

Arkeolog Helena Hulth med hästhänget i handen.

Foto: Viktor Wänge

Studenten Maria Andersson har deltagit i utvecklingen av det nya campuset.

”VI FÅR DET VI HAR SAKNAT”

– Studentinflytande när det är som bäst!

Så sammanfattar Maria Andersson studenternas möjlighet att påverka projekteringen av nya Campus Ultuna.

MARIA ANDERSSON är mark/växtagronomstudent och informationsansvarig vid Ultuna studentkår. Hon representerar studenterna i Campusvisionsgruppen, som fungerar som en sammanhållande länk mellan bygg- och landskapsarkitektoniska aspekter av det nya campuset.

Hon framhåller att utan hennes och andra studenters medverkan hade campusets utformning inte alls blivit lika bra för studenterna. Framförallt är det antalet grupprum, lektionssalar och parkeringsplatser för cykel som hon upprepade gånger

påmint om under visionsgruppens möten.

– Det är sällan du ser så direkt studentinflytande som här med konkreta ändringar på ritningarna. Samtidigt handlar det förstås om att kompromissa.

Den största fördelen som Maria Andersson ser med nya Campus Ultuna är förtätningen av campuset med mötesskapande i fokus.

– Ultunas campusmodell är unik med flera stora hus nära varandra, samtidigt som den gamla kärnan värdesätts och bevaras.

Även om nya grönområden som Corson anläggs i centrala området, så sörjer många

studenter att undervisningen nu försvinner från institutionsbyggnader omgivna av stora luftiga, gröna ängar.

– Det finns en längtan till det nya, samtidigt som det är med sorg vi lämnar det gamla.

På frågan om det nya campuset lämnar något mer att önska ur studenternas perspektiv, kan Maria Andersson ändå inte direkt komma på något.

– Vi kommer att få det vi har saknat, helt enkelt!

Karin Nilsson

karin.nilsson@adm.slu.se

– Vi har fått påverka!

– Den största fördelen med nya Campus Ultuna är den ökade kontakten med andra studenter och lärare, säger Sigurjon Einarsson, veterinärstudent och kårordförande i Veterinärmedicinska föreningen (VMF) vid SLU.

I OCH MED ATT Veterinär- och husdjurscentrum (VHC) står klart 2014 flyttas veterinärstudenternas undervisning närmare andra studenter i centrala campusområdet.

– Det är jättekul att komma närmare andra studenter. Idag ligger våra lokaler något avskids så veterinärstudenterna är lite isolerade. Vi ser också fram emot nya fräscha undervisningslokaler, de i Klinikcentrum börjar bli lite slitna.

Den enda eventuella nackdelen som han ser är att VMF:s kårhus, vid nuvarande

Klinikcentrum, hamnar i utkanten av det nya campuset.

– Vi tittar på olika möjligheter och vi har en del idéer, men inget är bestämt. VHC invigs först 2014 och vi får se då – kanske det i slutändan kommer att fungera bra om huset blir kvar där det ligger.

Under våren har han som studentrepresentant varit med vid planeringen av VHC.

– Vi studenter har verkligen fått vara med och påverka, till exempel när det gäller utrustning i lektionssalar och grupprum.

Det är förstås viktigt för SLU att studenterna trivs och vill läsa här.

Sigurjon är snart färdigutbildad veterinär, och kommer inte att närvara vid inflyttningen.

– Det är jag ledsen för, men samtidigt är jag väldigt glad för kommande studenters skull. Det som framförallt saknas nu är fler studentbostäder här ute.

Karin Nilsson

karin.nilsson@adm.slu.se

Denna bilaga är ett samarbete mellan
SLU och Akademiska Hus.

AKADEMISKA HUS

